bibliotheeklocatie Vlieland t.b.v. WoonFriesland

BIBLIOTHEEKLOCATIE VLIELAND AANGEPAST VO _ ALLEEN ANALYSE

DATUM: 26.09.2025

situering & opgave

SITUATIE BESTAAND schaal 1:1.000

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

SITUATIE BESTAAND schaal 1:1.000

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

SITUATIE BESTAAND schaal 1:500

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

OPGAVE

Met de sloop van de oude bibliotheek ontstaat er ruimte voor nieuwe ontwikkeling binnen het dorp. Het verslag van het ontwerpatelier verwijst naar een mogelijke maatschappelijke functie, echter is hier vanuit de gemeente geen vraag naar.

gewenste programma
12 appartementen van ~50 m2, met mogelijk een aantal grotere appartementen.

De opgave is om dit programma op deze plek in te passen, zonder de punten uit het ontwerpatelier uit het oog te verliezen.

aanvulling
mogelijkheid bestaat om het programma iets te verkleinen, om het gebouw beter aan te laten sluiten bij de omgeving.

[redacted]d

ARCHITECTEN

[redacted]
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

HET CULTURELE HART
INCLUSIEF TUIN ARMHUIS

Context / opgave

De plek rondom het Armhuis en Kerkplein huisvest veel maatschappelijke functies welke van grote betekenis zijn voor de eilanders. Daarbij functioneert de kerk en begraafplaats tevens als een plek voor stilte en rituelen. Dit culturele hart is met de Dorpsstraat verbonden via de Kerkeglop en via de tuinen van het Armhuis ook ruimtelijk met het bos aan de noordzijde van het dorp. Binnen dit culturele hart spelen verschillende opgaven, waarbij gezocht wordt naar passende nieuwe - bij voorkeur maatschappelijk - functies om het karakter als cultureel hart te versterken.

Kernwaarden

- Het culturele hart wordt gevormd door een aaneenschakeling van publieke ruimten; de Dorpsstraat, Kerkeglop, het Kerkplein, de Begraafplaats en het bos aan de noordzijde. De tuin van het Armhuis vormt hier ruimtelijk een onderdeel van. Deze plekken hebben een gezamelijke ensemblewaarde.
- De aanpalende bebouwing van de kerk, de pastorie, de oude boerenschuur, de voormalige bibliotheek, de Noordwester, en het oude Raadshuis, vormen de wanden van deze ruimte en kenmerken zich door een grote diversiteit maar kleinschalig karakter. Veel gebouwen hebben een rijksmonumentale status welke een waardevolle uitstraling naar plein en groenruimte(n) geven. Maar ook meer recente toevoegingen (zoals de arbeidershuizen) hebben een eigen en verfijnde detaillering in architectuur en erfafscheiding die de kwaliteit van het kerkplein bepalen.
- De gebouwen op de hoeken van de Dorpsstraat naar de Kerkglop nemen een bijzondere positie in die de beweging naar het kerkplein begeleiden.
- Het kerkplein is vrij van parkeren.
- Ten zuidoosten van de begraafplaats grenst de begraafplaats aan achterkanten van woningen. Hier is sprake van een minder publiek karakter. Wel staat hier de Woelige stal, vermoedelijk het enige hooihuis op Vlieland. Het vertelt een Vlielands verhaal wat zeer behoudenswaardig is.
- Ten westen van de kerk en het armhuis is de tuin van het Armhuis. Een groene (deels verborgen) oase met hoge en karakteristieken monumentale iepen. De tuin is van grote waarde voor het culturele hart vanwege haar groenfunctie (de enige in de kern) en de doorzichten tussen kerkplein en de duinen. De donkerte en beleving van de hoogteverschillen zijn daarbij kenmerkend.

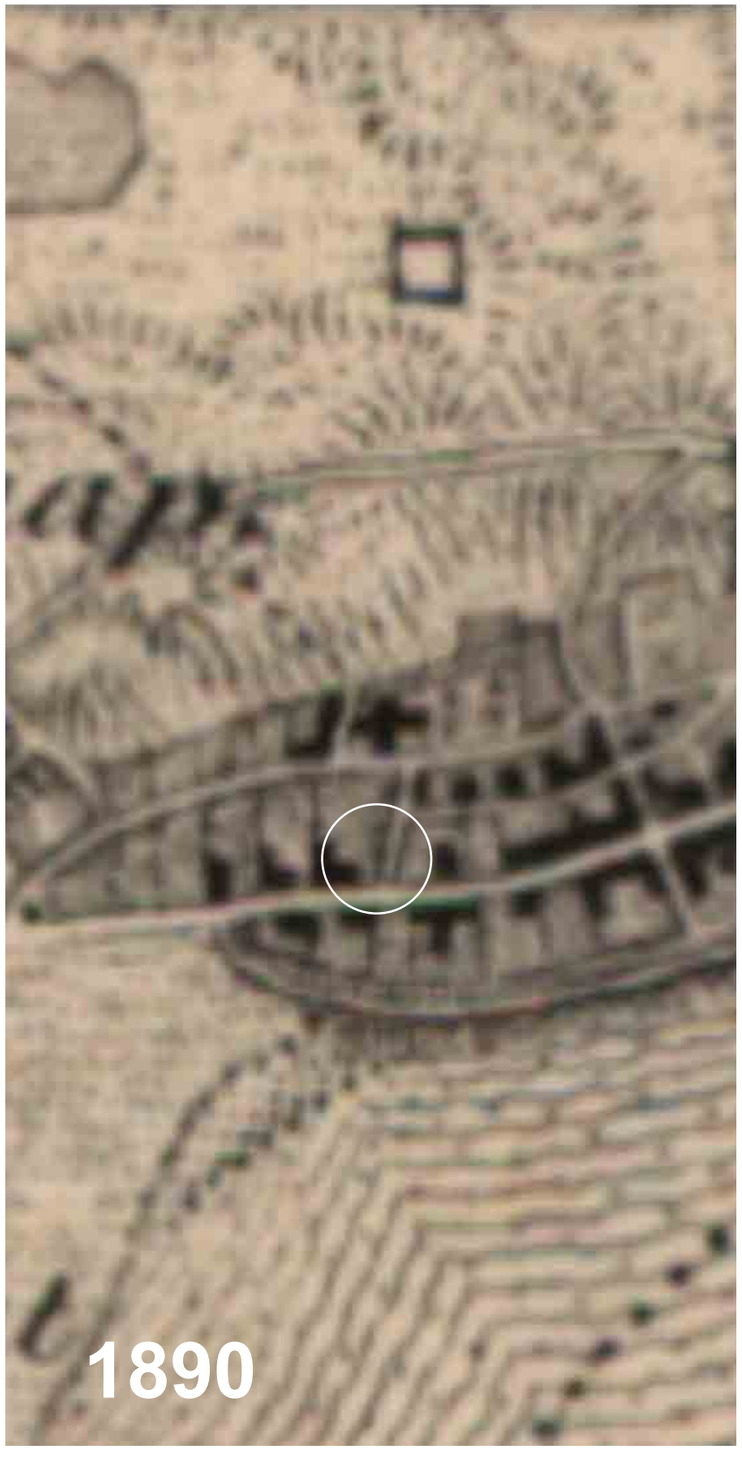
Om bovenstaande kernwaarden voor het beschermde dorpsgezicht te behouden zijn voor toekomstige ontwikkelingen de volgende uitgangspunten geformuleerd:

Ruimtelijke principes voor ontwikkeling

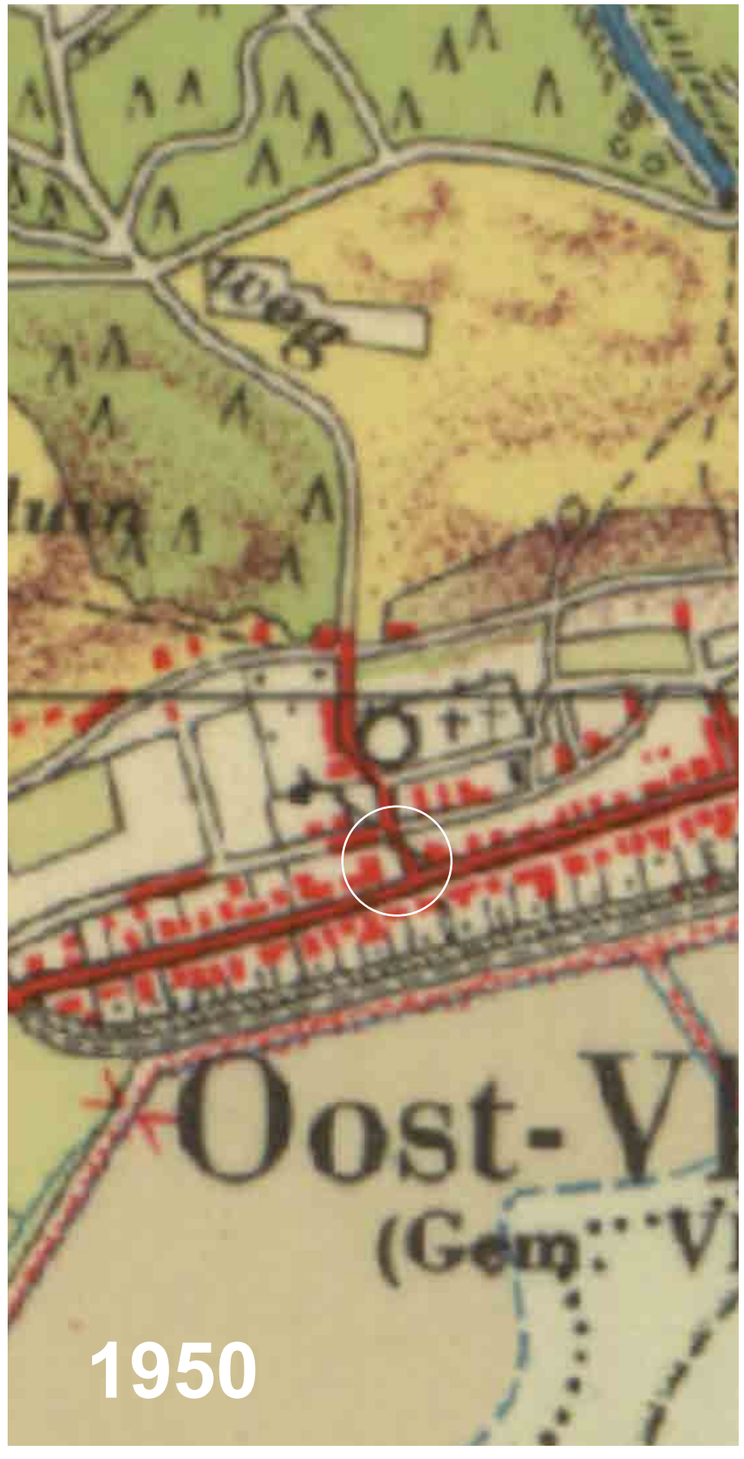
- Kijk bij ontwikkelingen in het gebied naar de ensemblewaarde van het culturele hart. Aanpassingen in zowel de gebouwen als aan de omliggende openbare ruimte dienen op elkaar te worden afgestemd.
- Behoud en versterk de zichtrelaties en de openheid tussen het kerkplein en de tuin van het Armenhuis.
- Zorg dat de groenwaarde van de begraafplaats en de tuin van het Armhuis blijft bestaan. Eventuele transformaties dragen bij aan de openbaarheid en bereikbaarheid van dit groen, zonder dat de rust verstoord wordt.
- Behoud de diversiteit tussen de verschillende bebouwing in het culturele hart. De geschiedenis en cultuurhistorische waarden van deze gebouwen vragen ieder om een andere aanpak om de unieke verhalen richting de toekomst te blijven vertellen.
- Transformatie van gebouwen in het culturele hart moeten bij herbestemming bijdragen aan de maatschappelijke betekenis van het ensemble (enkel een woonfunctie is niet gewenst)
- Bij transformatie van gebouwen op de hoeken van de Dorpsstraat naar de Kerkglop is een bijzondere en hoogwaardige architectonische kwaliteit nodig om de bijzondere positie van deze gebouwen richting het kerkplein te begeleiden en te markeren.
- De zuidzijde van het kerkhof kan aan kwaliteit winnen door de aanplant van hagen of heesters op de erfgrens van de achtertuinen aan de Middenweg.
- Bij transformatie van de hoek van Middenweg en Achteromweg biedt de bestaande hooischuur een inspiratiebron om het agrarische verhaal van deze plek nieuw leven in te blazen.
- Het kerkplein kan aan aan groen- en ecologische waarde winnen door het toevoegen van bomen.

ontwikkeling van de plek

HISTORISCHE KAARTEN

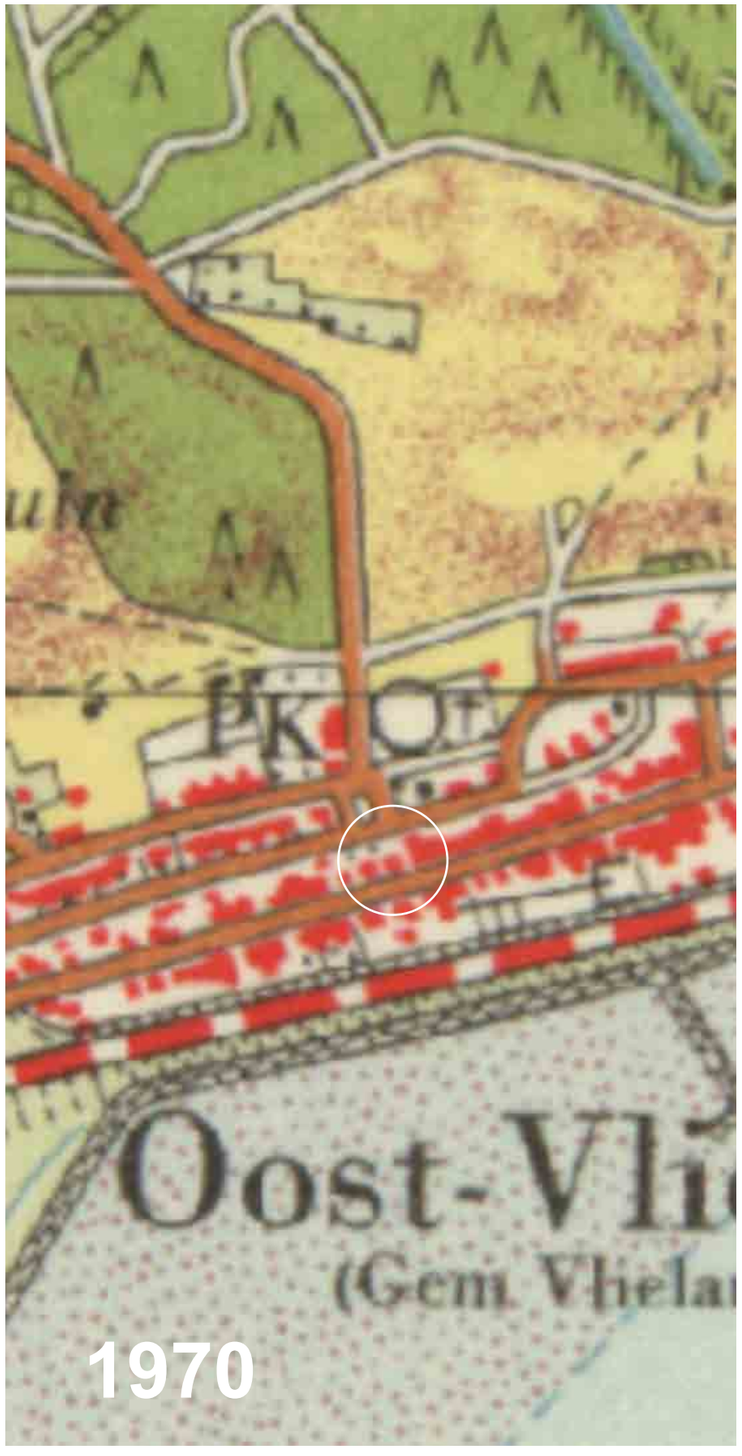

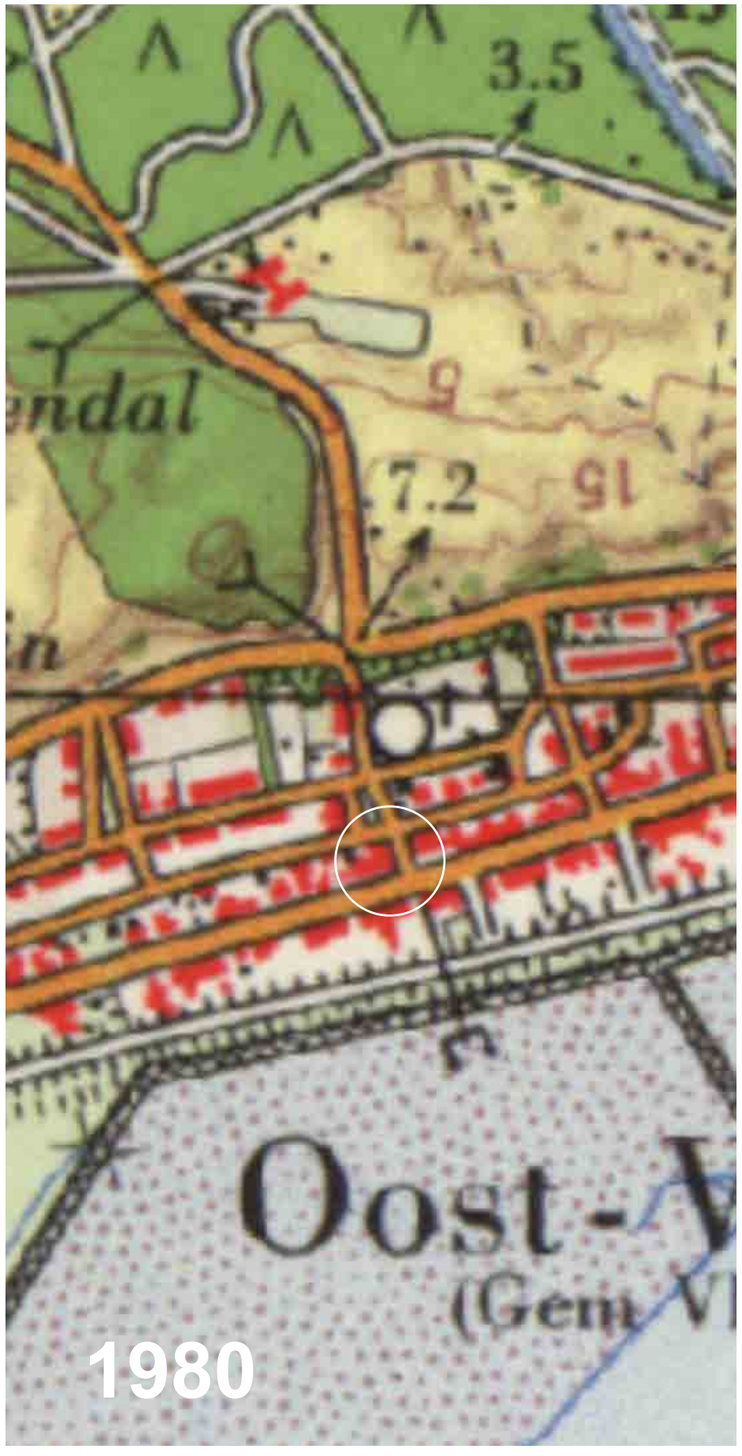

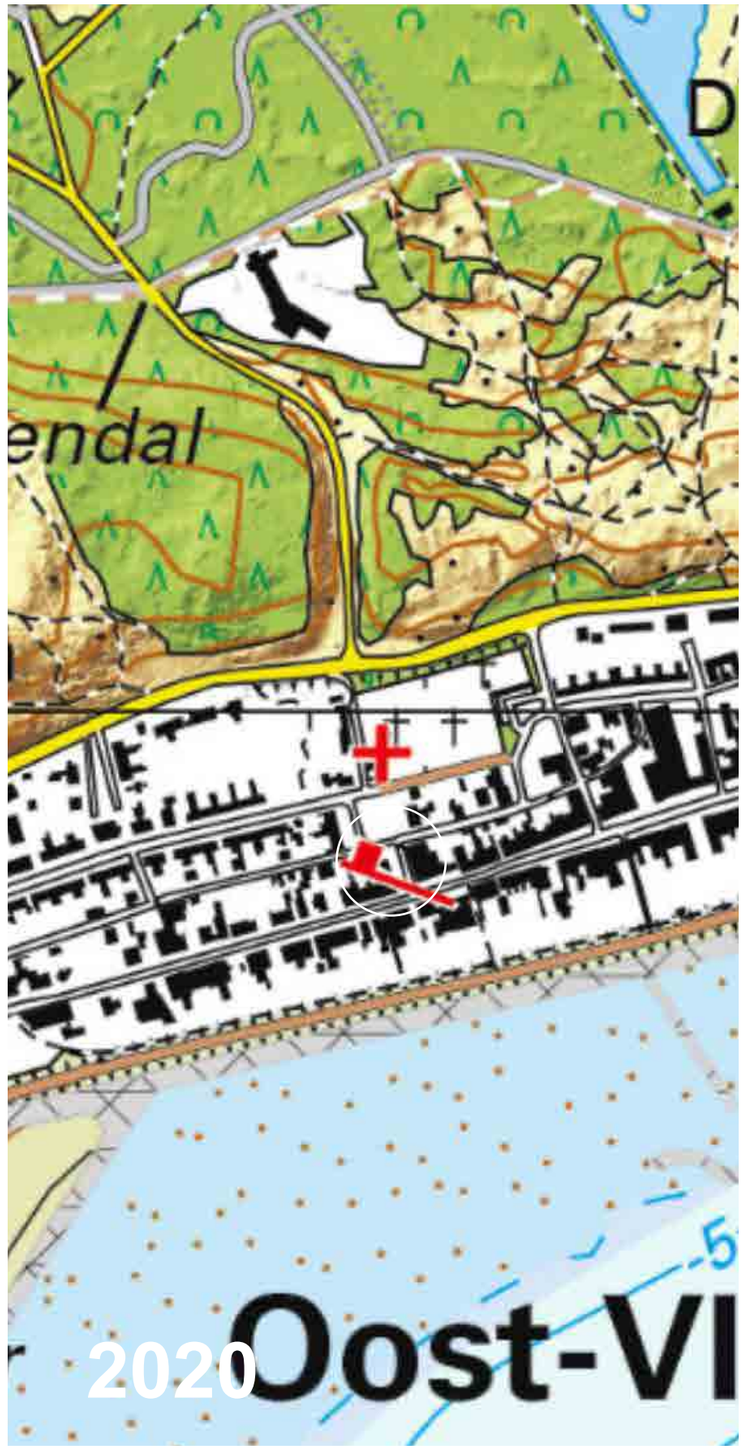

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

HISTORISCHE KAARTEN

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

HISTORISCHE FOTO'S

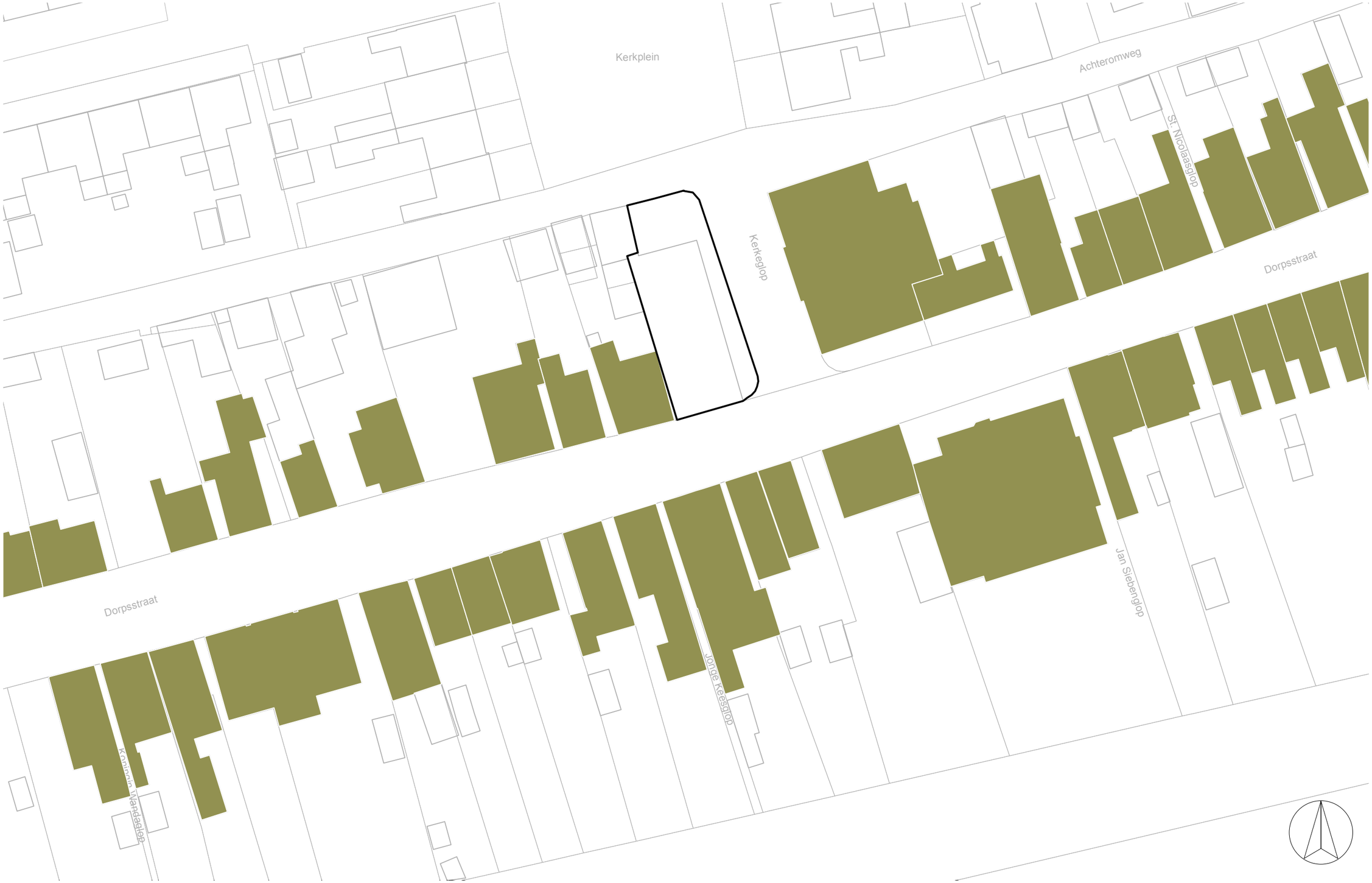
1950s

[redacted]
[redacted]
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

een unieke plek met 3 gezichten

ANALYSE DORPSSTRAAT

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE DORPSSTRAAT

Variatie in korrelgrootte: veel kleine- en middelgrote gebouwen, af en toe onderbroken door een (markant) gebouw van grotere schaal.

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE DORPSSTRAAT

Variatie in korrelgrootte: veel kleine- en middelgrote gebouwen, af en toe onderbroken door een (markant) gebouw van grotere schaal.

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE DORPSSTRAAT

Diversiteit in kleursteling, zowel in metselwerk als voor overige zaken (kozijnen, goten, etc)

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE DORPSSTRAAT

Veel kopgevels met eenzelfde hierarchisch opbouw: veel kozijnen op de begane grond, aflopend naar boven.

Gevels zijn voorzien van verfraaiing , o.a. door metselwerkaccenten, jaartallen & muurankers.

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE DORPSSTRAAT

Gebouwen staan veelal ‘los’ van hun buren, met verschillende oplossingen voor de tussenliggende ruimte.

[redacted] [redacted]

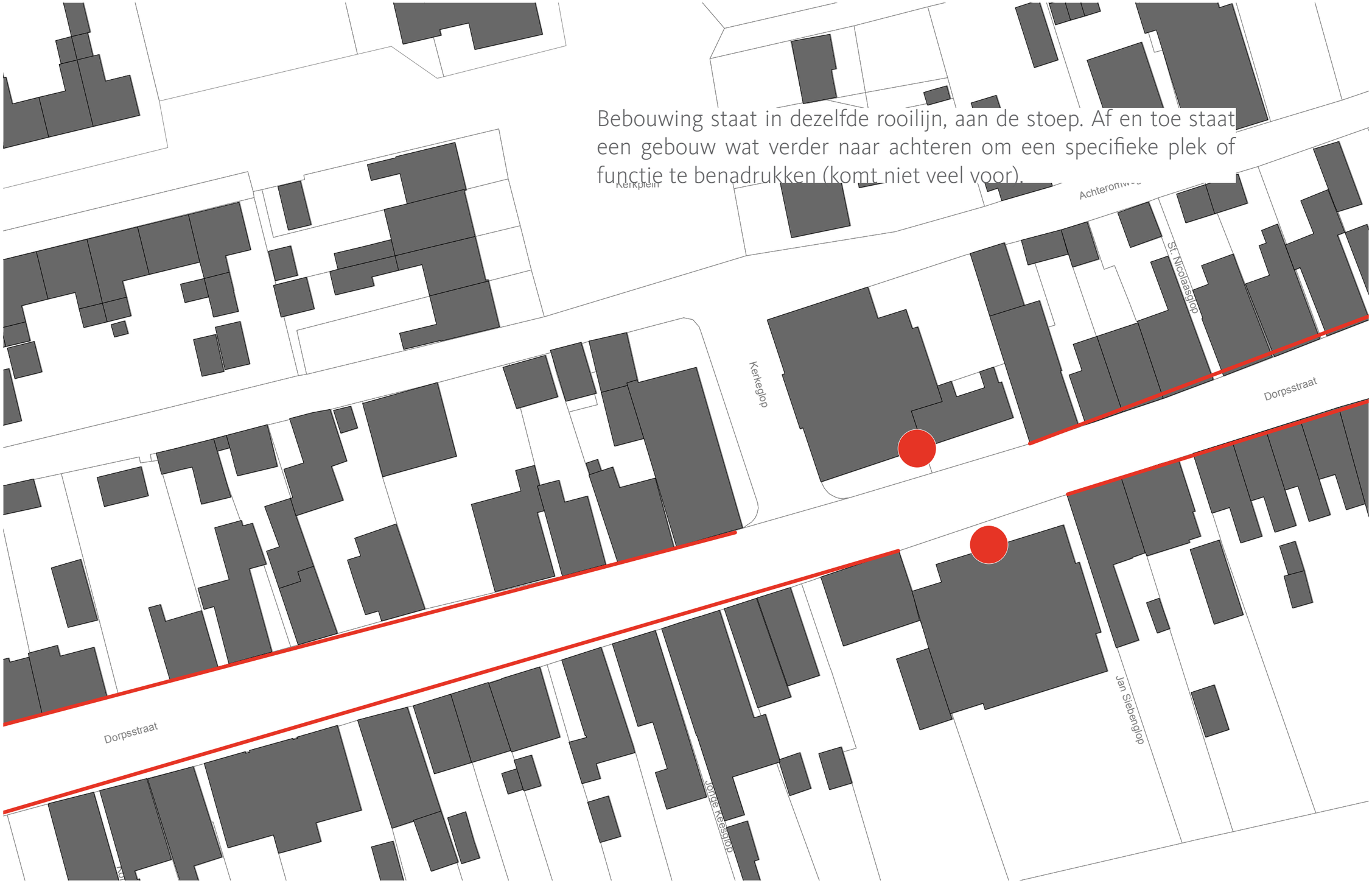
ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ROOILIJNEN

Bebouwing staat in dezelfde rooilijn, aan de stoep. Af en toe staat een gebouw wat verder naar achteren om een specifieke plek of functie te benadrukken (komt niet veel voor).

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

UITGANGSPUNTEN ONTWERP: DORPSSTRAAT

1. Architectuurkenmerken Dorpsstraat overnemen in de nieuwbouw.

- meerdere kleurstellingen mogelijk;
- (semi-)symmetrische hierarchie in openingen kopgevels: van groot naar klein
- schoorsteen & ‘oortjes’
- verbijzonderingen in het metselwerk (o.a. vlechtwerk, hanekam, rollaag, etc)
- optioneel: muurankers, jaartal

2. Af en toe een groter markant bouwwerk mogelijk. Dit biedt mogelijkheden om de nieuwbouw aan de Dorpsstraat ook wat een grotere korrel te geven.

3. Bebouwing staat in de rooilijn (direct aan de stoep), nieuwbouw volgt dit principe.

[redacted]d

ARCHITECTEN

[redacted]
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKPLEIN

[redacted]

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

[redacted]

ANALYSE KERKPLEIN

[redacted]

[redacted]

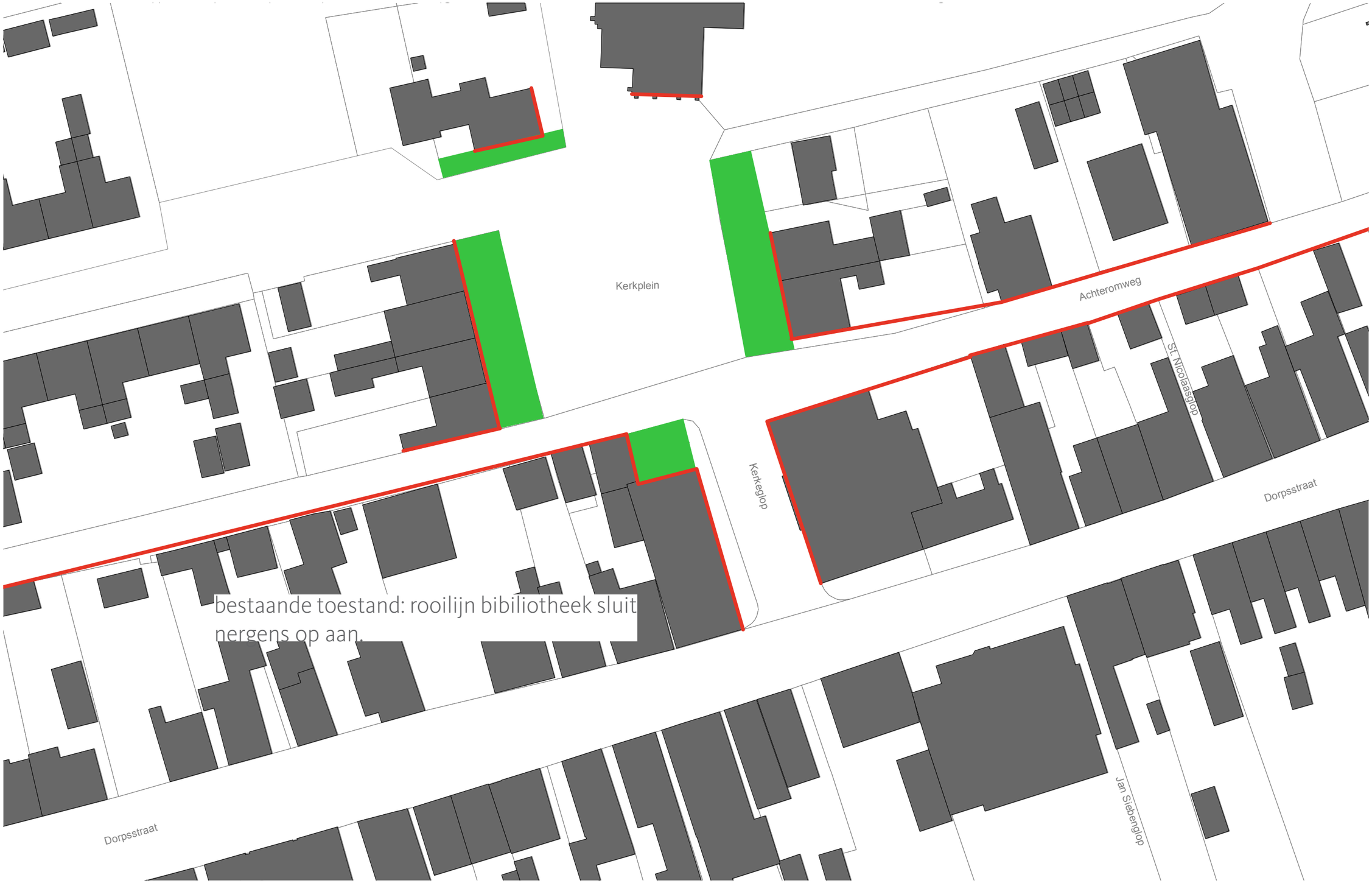
[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKPLEIN

bestaande toestand: rooilijn bibiliotheek sluit nergens op aan.

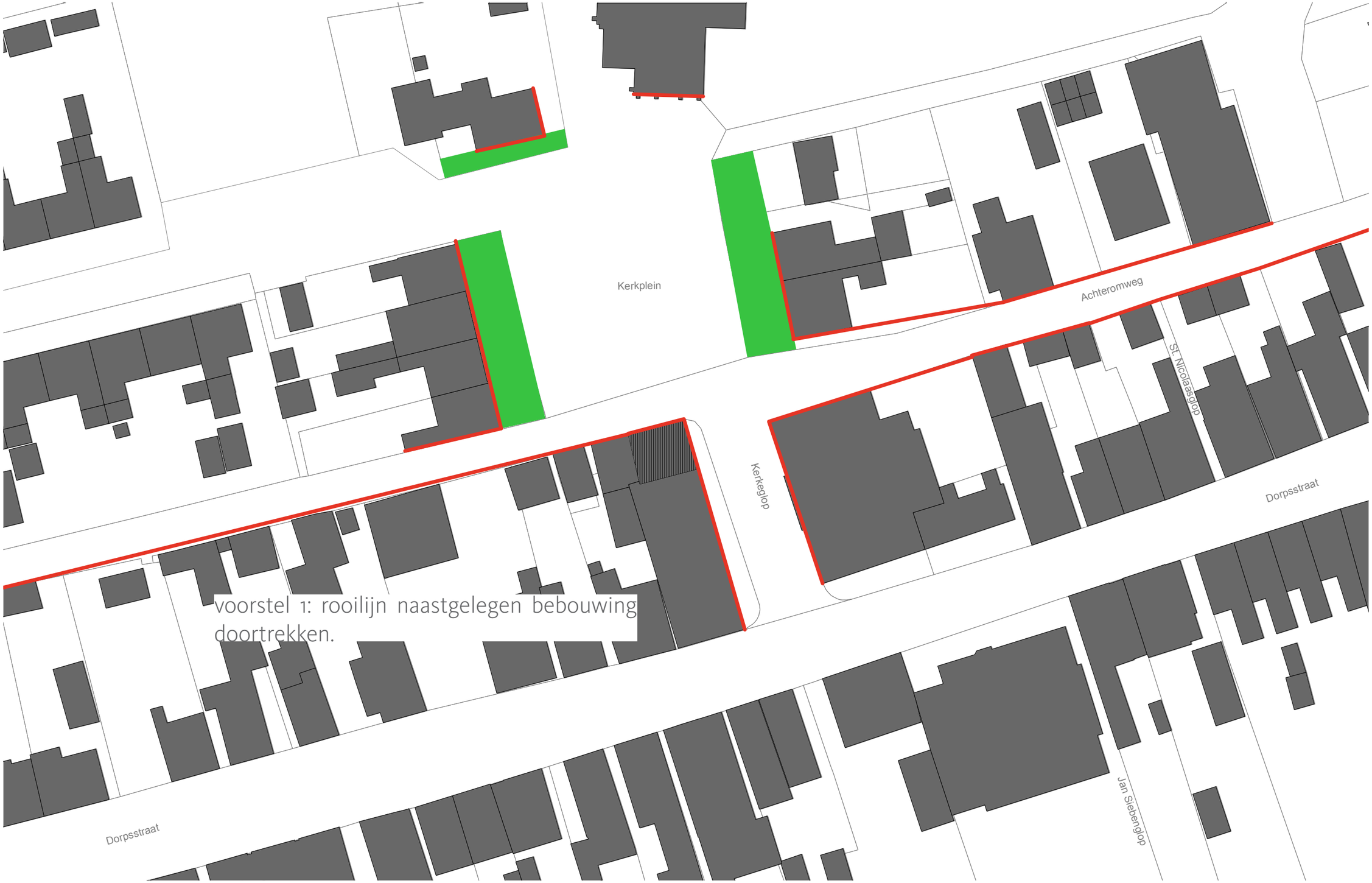
[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKPLEIN

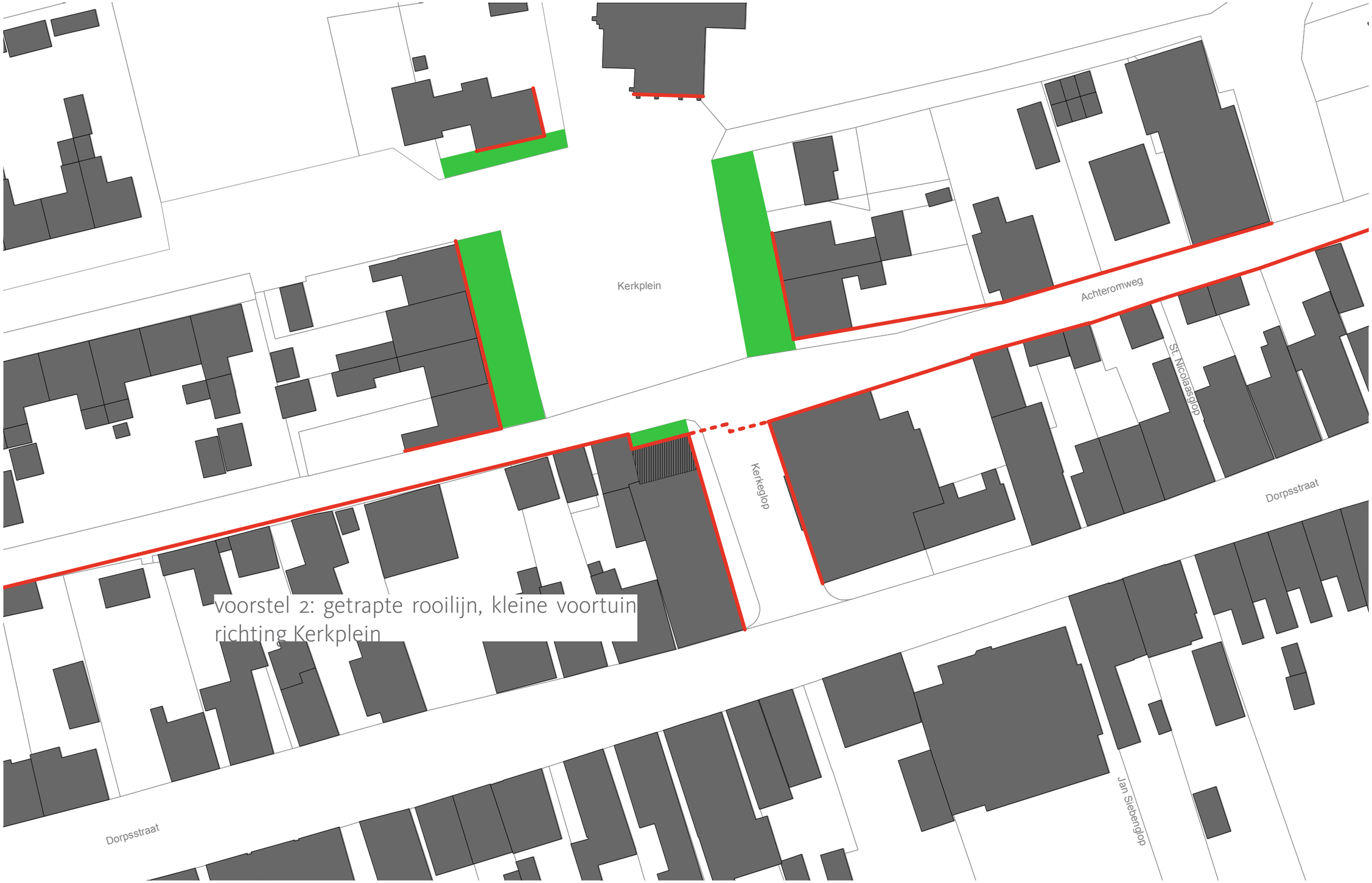
[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKPLEIN

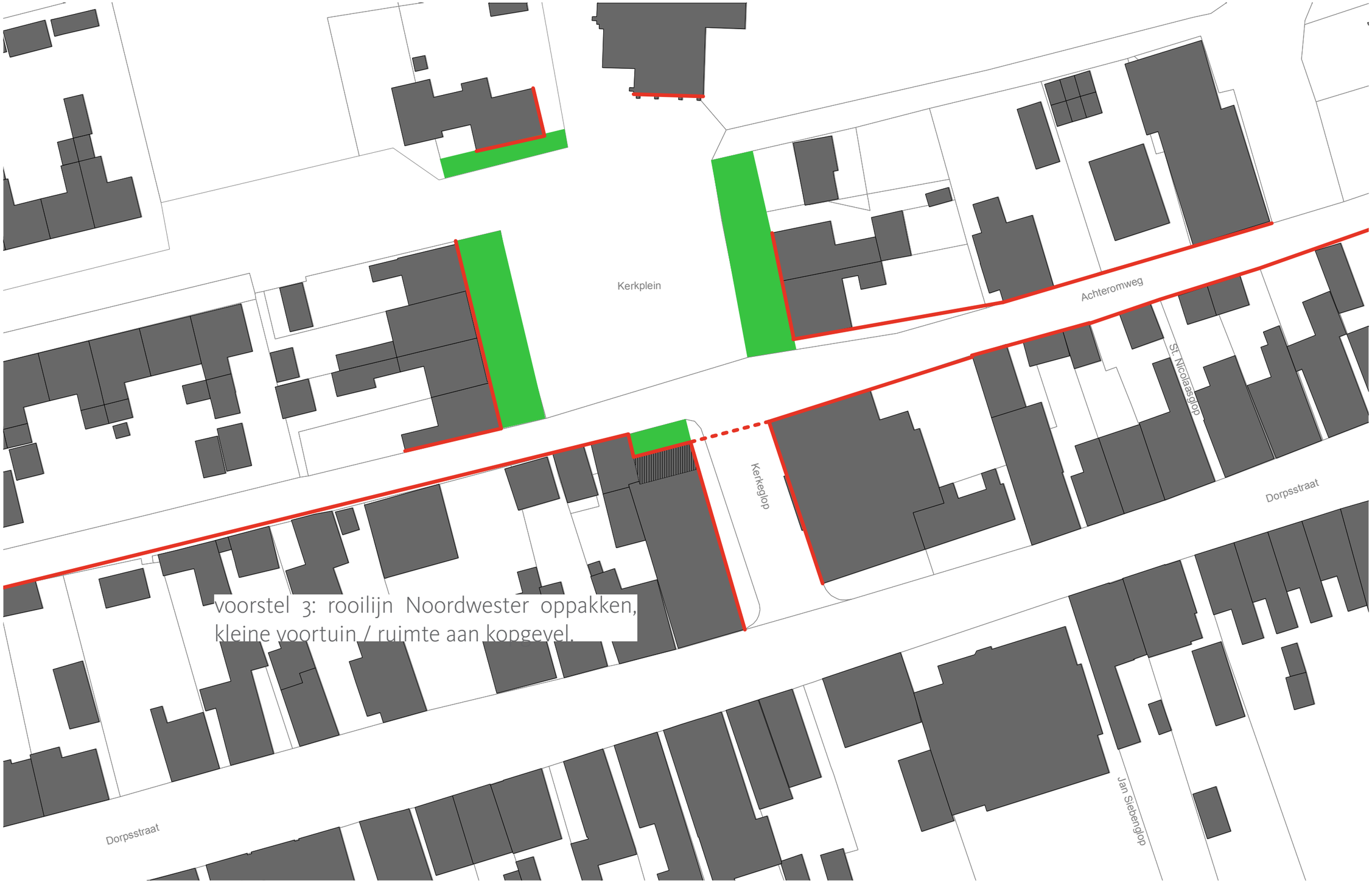
[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKPLEIN

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

UITGANGSPUNTEN ONTWERP: KERKPLEIN

Kleurstelling laten aansluiten bij de bouwwerken op het Kerkplein (kerk & Armhuis).

- oranje pannen
- cremekleurige kozijnen, goten, etc
- donkere draaiende delen
- metselwerk kan in verschillende tinten

Zorgvuldig omgaan met de rooilijn.

- meerdere configuraties mogelijk.
- voorkeur om de nieuwbouw iets terug te leggen, maar niet zo ver als bestaand.

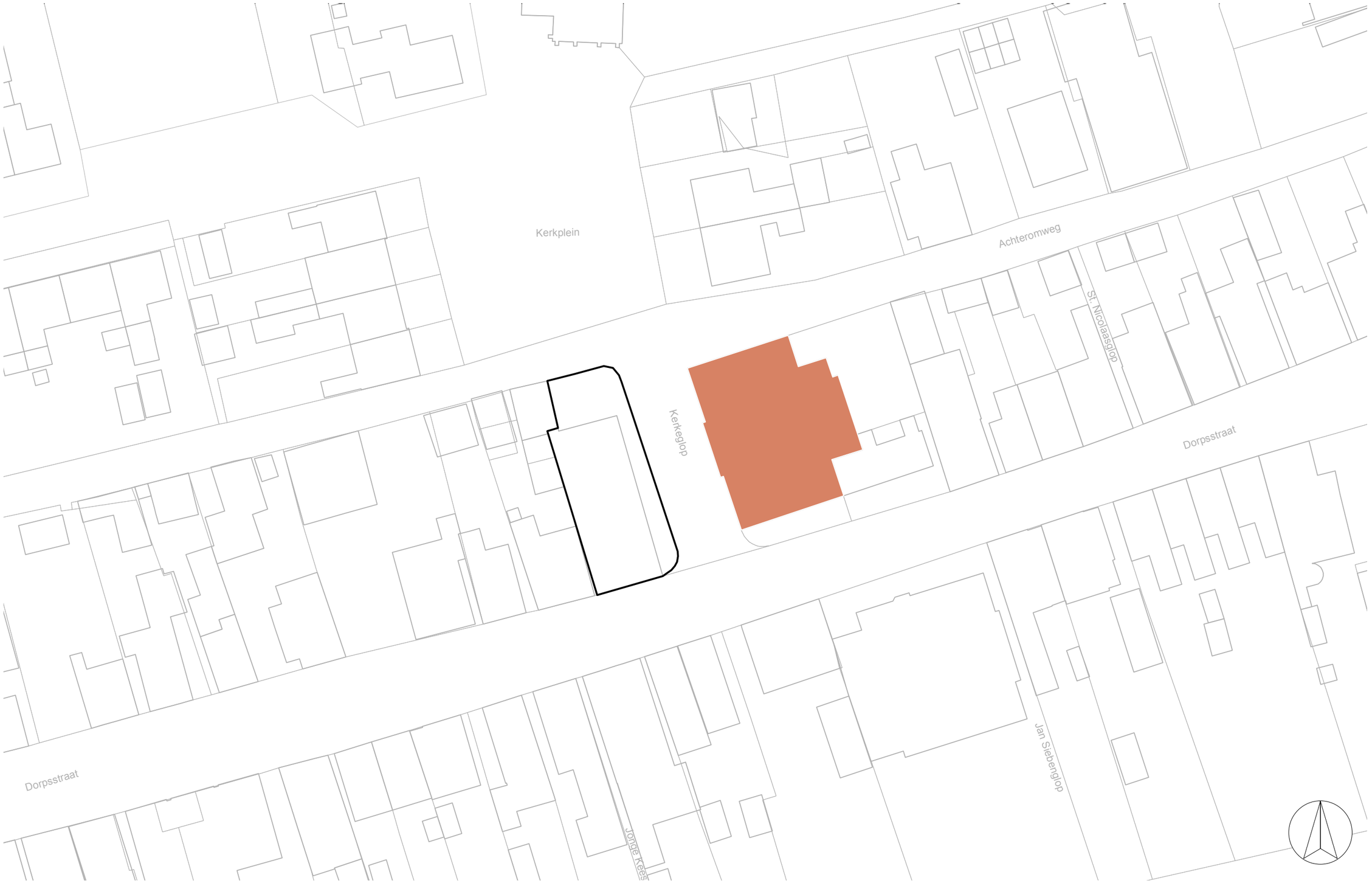
[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKEGLOP

[redacted]

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

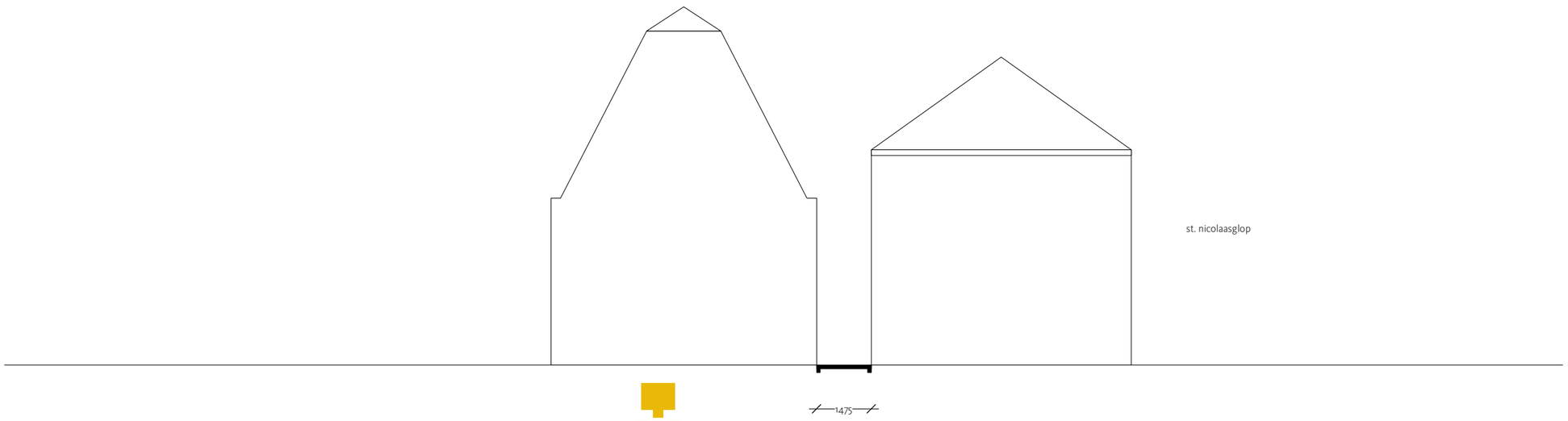
ANALYSE KERKEGLOP

Smalle glop: steeg, zijgevels met sporadisch een raamopening.

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

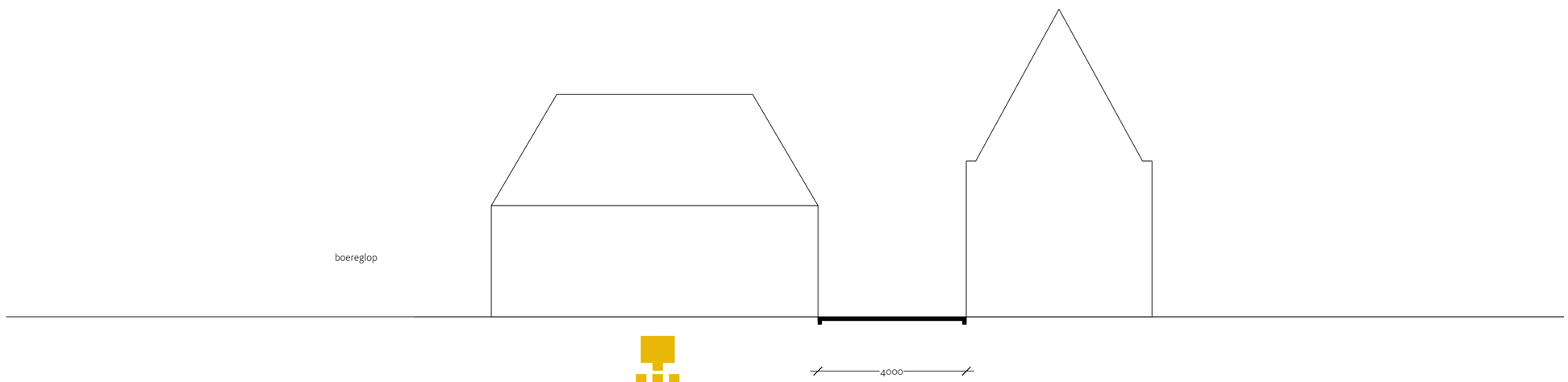
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKGLOP

Gemiddelde glop: smalle weg zonder stoep, zijgevels zijn voorzien van openingen en mogelijk een zijdeur.

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

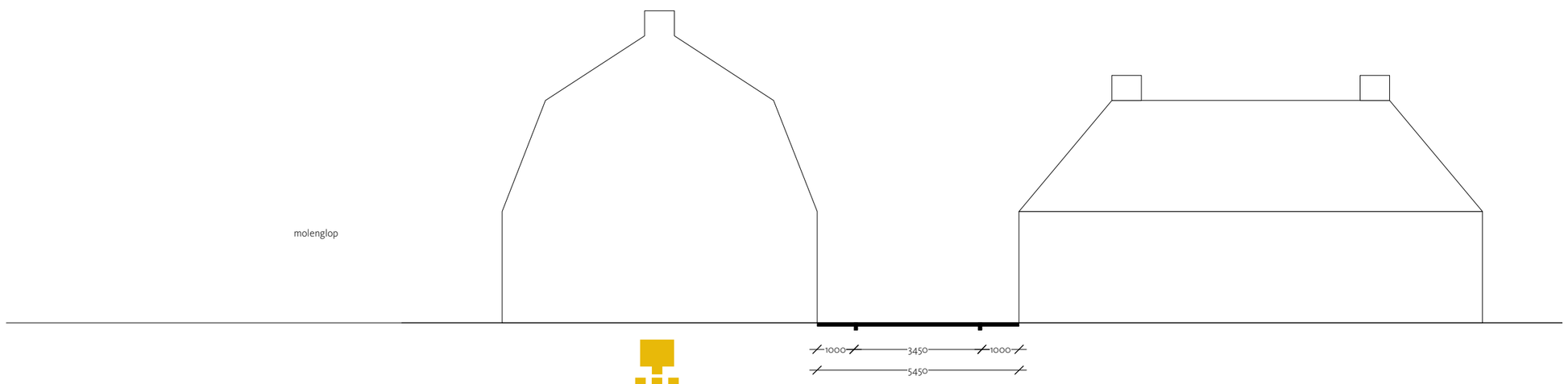
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKEGLOP

Brede glop: smalle weg met stoep, zijgevels met openingen en evt. zijdeuren, af en toe ook met een voorgevel en/of een entree.

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKEGLOP

Kerkeglop: afwijkende glop t.o.v. de rest. Waar de meeste gloppen de Dorpsstraat met een secundaire weg verbinden, leidt de Kerkglop juist tot een bijzondere plek, namelijk het Kerkplein

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

2490 9310
11800

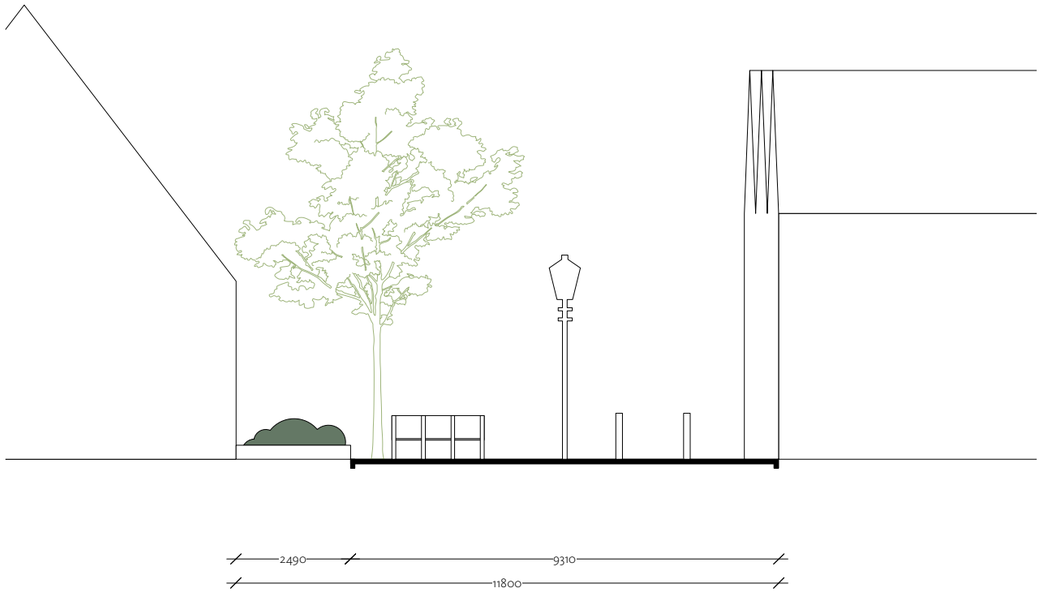
[redacted]

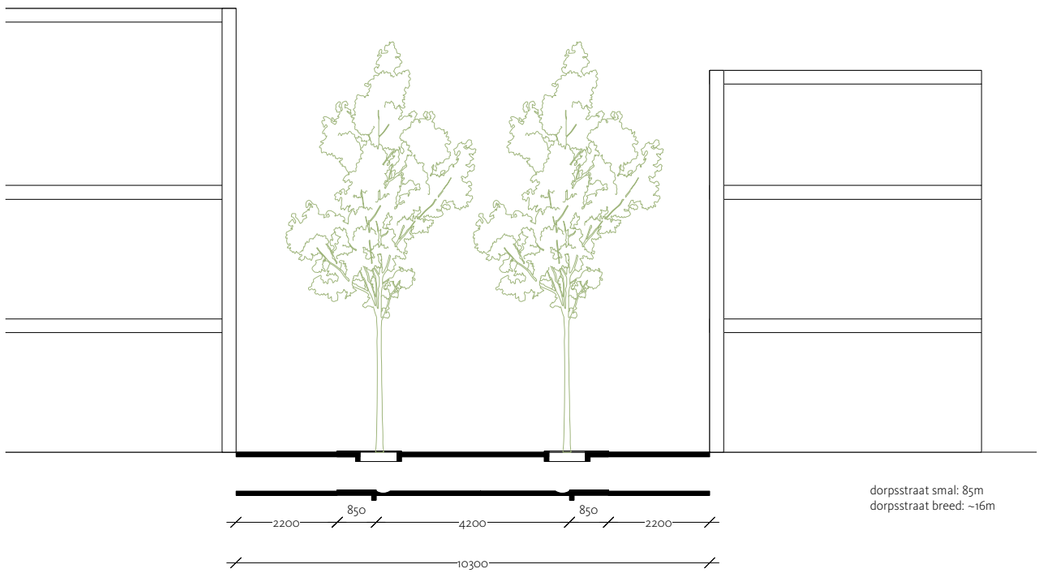
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

ANALYSE KERKEGLOP

Vergelijking tussen de Dorpsstraat en de Kerkeglop.

De Dorpsstraat is op de plek van de Kerkeglop vrij smal, smaller dan de Kerkeglop zelf.

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

UITGANGSPUNTEN ONTWERP

Zijgevel passend bij het karakter van een (brede) glop

- vormgegeven als voornamelijk een zijgevel
- eenduidig en ondergeschikt
- mogelijke opdeling in kleur

Hierarchisch gezien is de Kerkeglop ondergeschikt aan de Dorpsstraat. In de huidige toestand is de Kerkeglop breder.

In verband met het programma ligt er de wens om de Kerkeglop te versmallen t.o.v. bestaand.

Uitgangspunt is om deze wel beduidend breder te laten zijn dan de Boerenglop, om de hierarchie te behouden.

Mogelijk groen / bomen verplaatsen naar de andere zijde, in lijn met bomenrij op het Kerkplein.

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

conclusies analyse

UITGANGSPUNTEN UIT DE ANALYSE

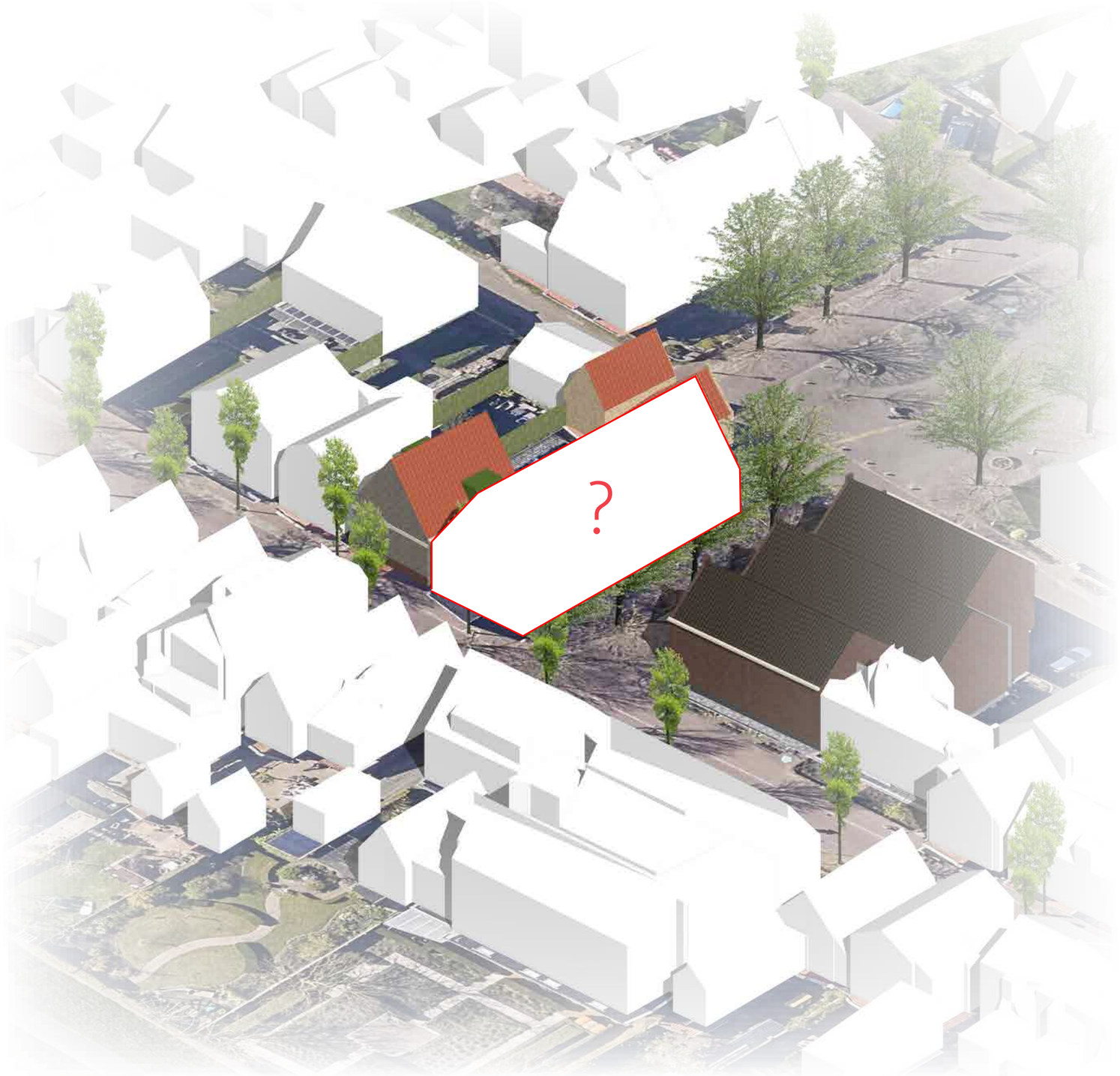
- Architectuur neemt kenmerken over uit de Dorpsstraat en het Kerkplein (detaillering, kleurstelling);
- Aan de dorpsstraat is een grotere korrel mogelijk, in de vorm van een markant gebouw;
- Zijgevel past bij het karakter van een (brede) glop;

- Bebouwing aan de dorpsstraat staat in de rooilijn;
- Bebouwing aan het Kerkplein vormt een getrapte rooilijn;
- De Kerkeglop versmalt om ruimte te maken voor het programma, maar behoudt wel haar bijzondere karakter;
- Groen aan de Kerkeglop wordt behouden, maar mogelijk in een andere vorm.

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

wat voor soort gebouw past hier?

DE OPGAVE

Een markante plek vraagt om een markant gebouw die aansluit bij de 3 gezichten van het Kerkplein, de Kerkglop en de Dorpsstraat

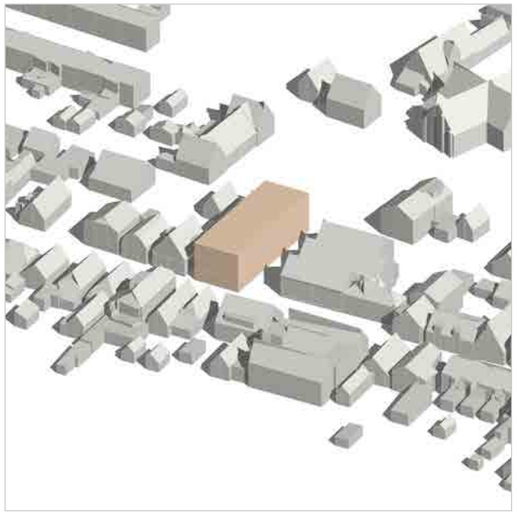
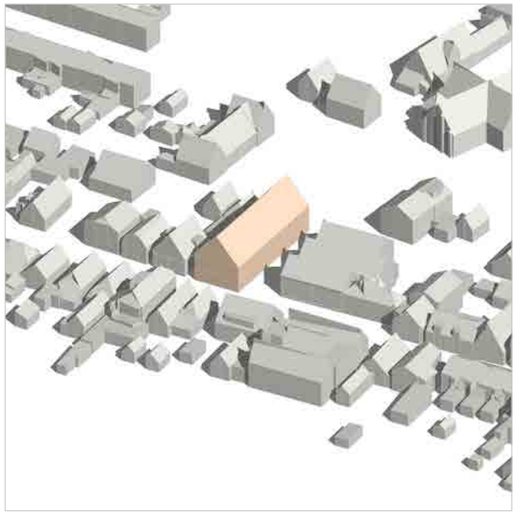
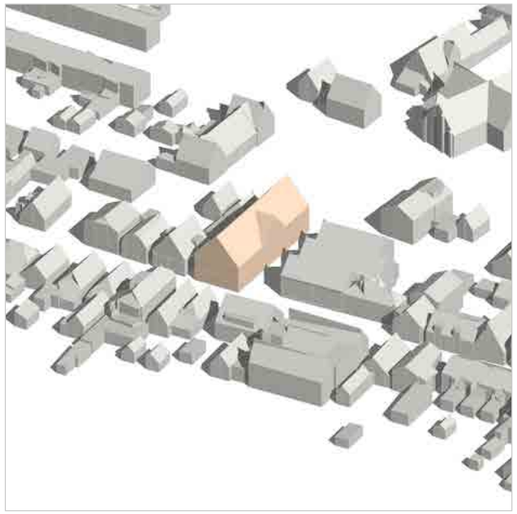
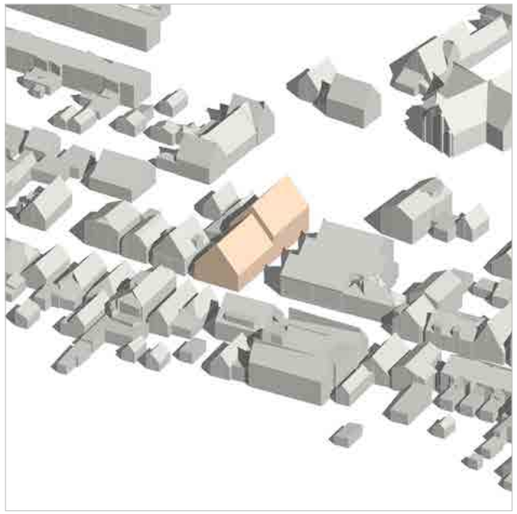
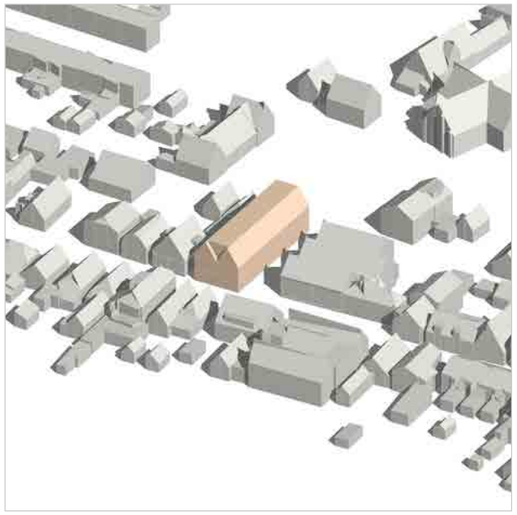
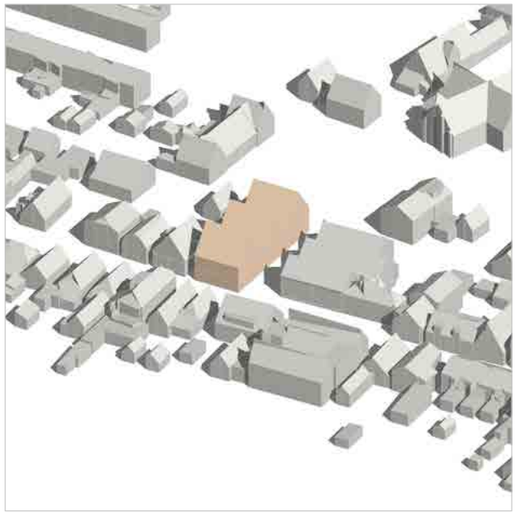
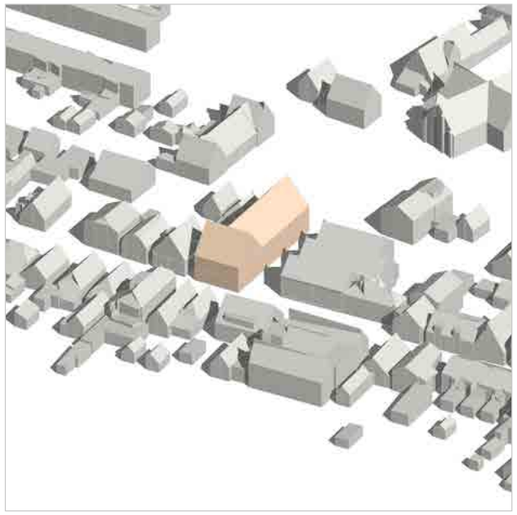
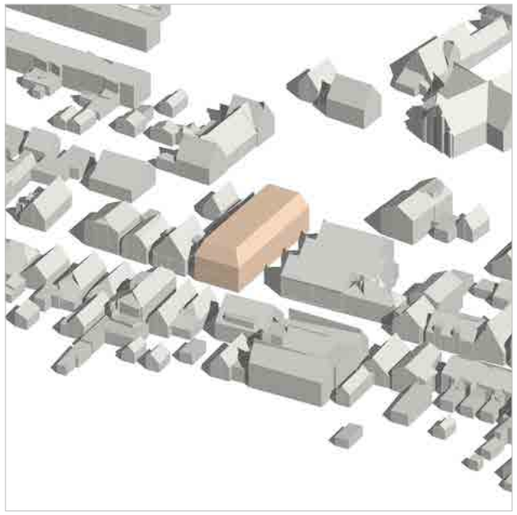
[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

MASSASTUDIE

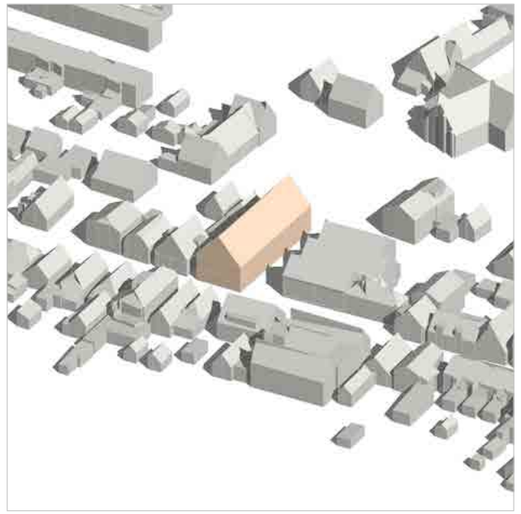
[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

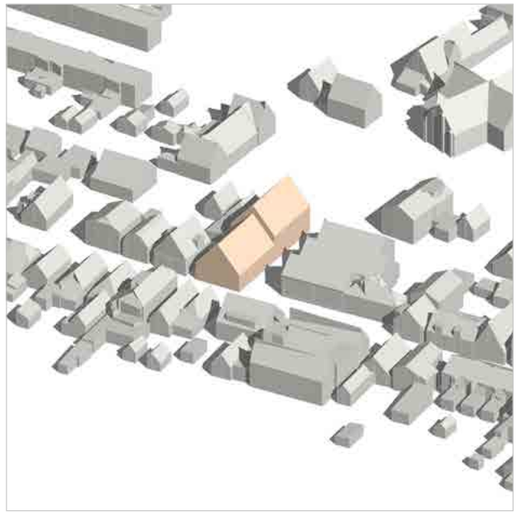
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

MASSASTUDIE

De voorkeur gaat uit naar een dwarskap in de richting van de Kerkglop.

Dit sluit aan bij het eenduidige (zijgevel)karakter van een glop en creëert een sterke kopgevel richting de Dorpsstraat en het Kerkplein;

Om het gebouw minder massaal te laten voelen, is een opdeling wenselijk.

Door de knip niet alleen in kleurstelling maar ook in gebouwhoogte uit te voeren, ontstaan er 2 gezichten:

- hoger markant gebouw richting de Dorpsstraat.
- lager, ‘ondergeschikt’ gebouw richting het Kerkplein.

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

MARKANTE GEBOUWEN BINNEN HET DORP

[redacted]

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

MARKANTE GEBOUWEN BINNEN HET DORP

referentie van een herberg als aanknopingspunt voor de architectuur

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

GEBOUWEN AAN HET KERKPLEIN

[redacted]

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

GEBOUWEN AAN HET KERKPLEIN

aansluiten op naastliggende bebouwing

[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

STUDIE LANGSGEVEL

De voorkeursvariant deelt het bouwblok op in 2 onderdelen: de 'herberg' richting het Kerkplein, waar men een divers programma aan gebouwtypes vindt, en een 'woonhuis' richting de Dorpsstraat.

De opdeling vindt plaats in de kleurstelling, maar ook in de roedeverdeling van de kozijnen & een verschil in kopgevels.

OUDE MODEL

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

STUDIE KOPGEVEL

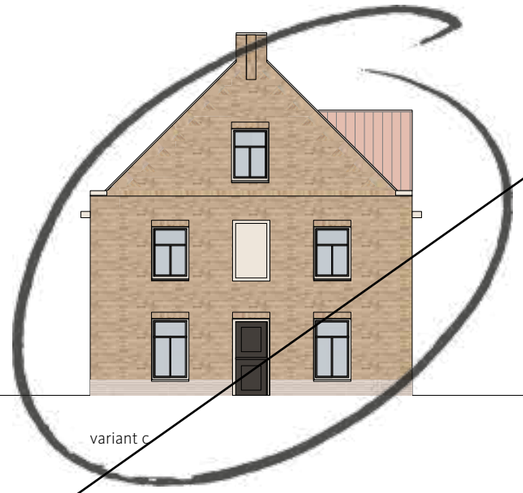
originele ontwerp

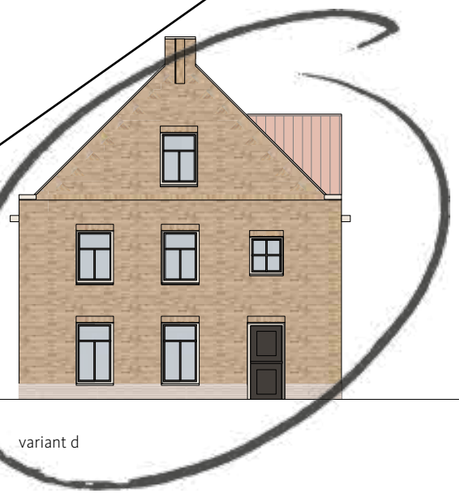
variant a
- geen voordeur

variant b
- onevenwichtige indeling

variant c

variant d

variant e
- minder sterk dan variant d

OUDE MODEL

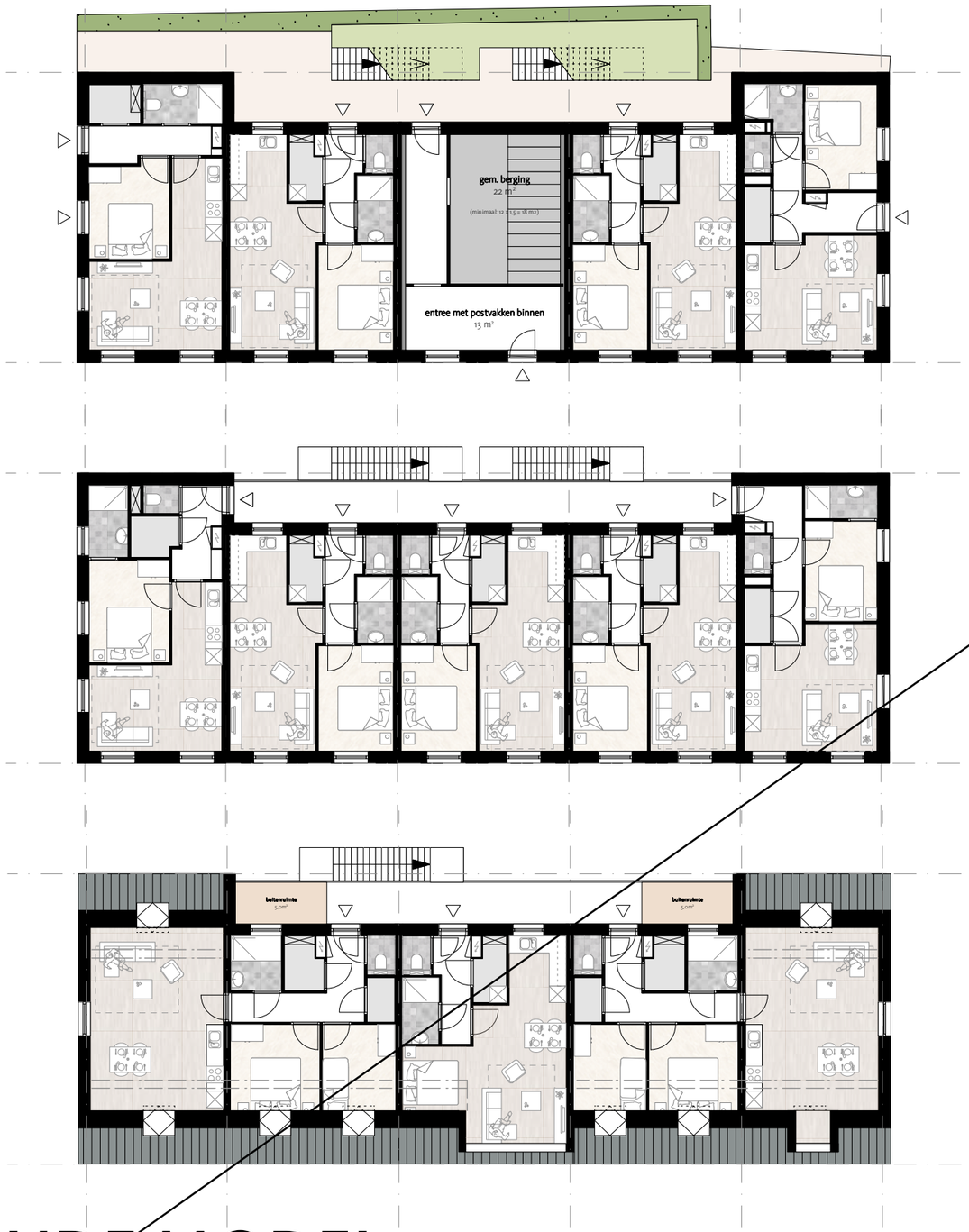
[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

STUDIE OPTIMALE VERHOUDING VOLUME/ARCHITECTUUR/AANTALLEN

variant 0

+ 12 appartementen

- groot volume
- weinig speling
- weinig opdeling
- galerij aan achterzijde

4x apt. A 46,1 m2
5x apt. B 46 m2
1x apt. B' 41,6 m2
2x apt. C 68,9 m2
totaal: 12x

OUDE MODEL

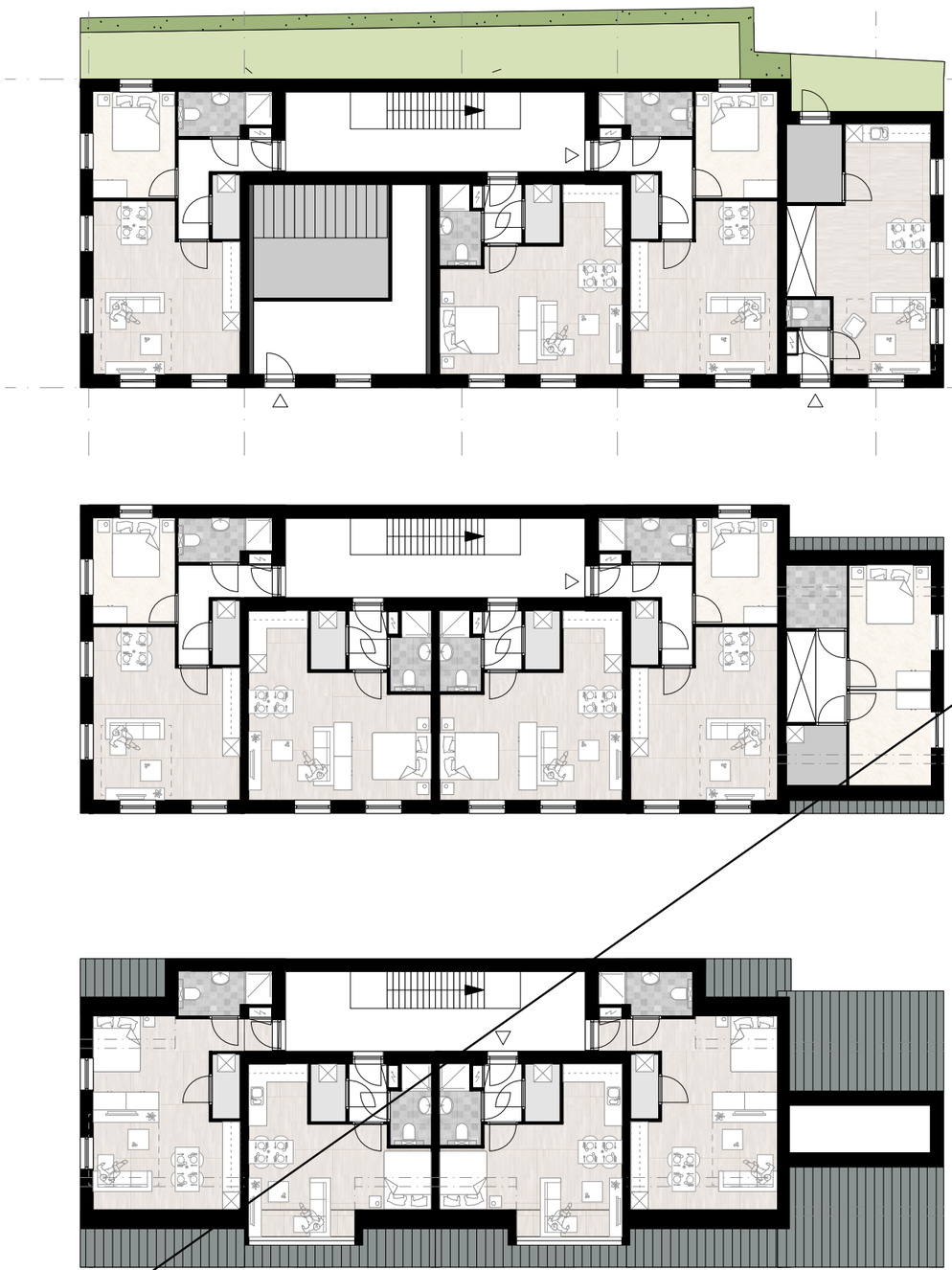
[redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

STUDIE OPTIMALE VERHOUDING VOLUME/ARCHITECTUUR/AANTALLEN

variant B

+12 appartementen
+ inpandige ontsluiting
+ duidelijke knip tussen bouwdelen
+ 1x grondgebonden woning

- kleine studio's
- verhouding van het gebouw

4x apt. A	50 m2
2x apt. A'	39,2 m2
3x apt. B	40 m2
2x apt. B'	34 m2
1x GGB	78,5 m2

totaal: 12x

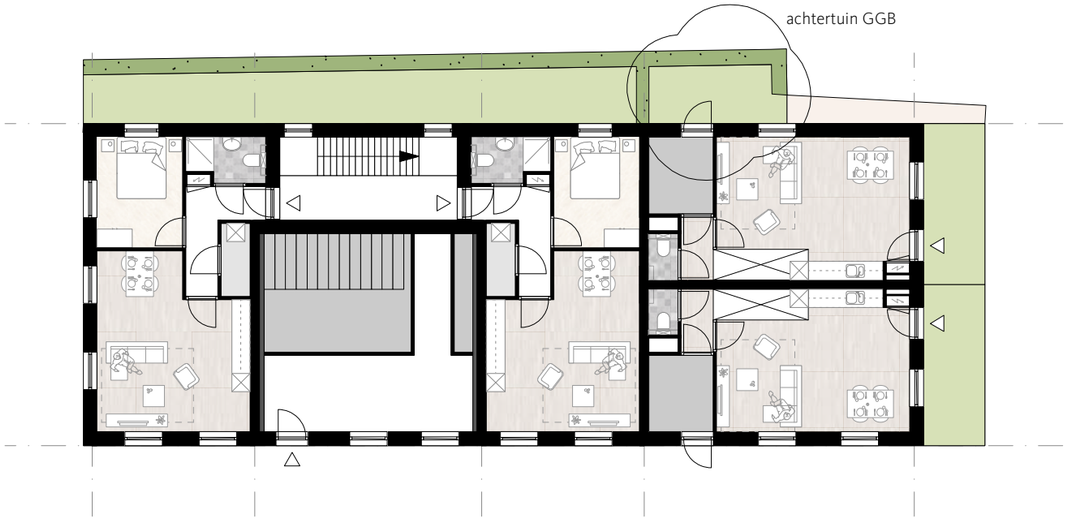
[redacted]

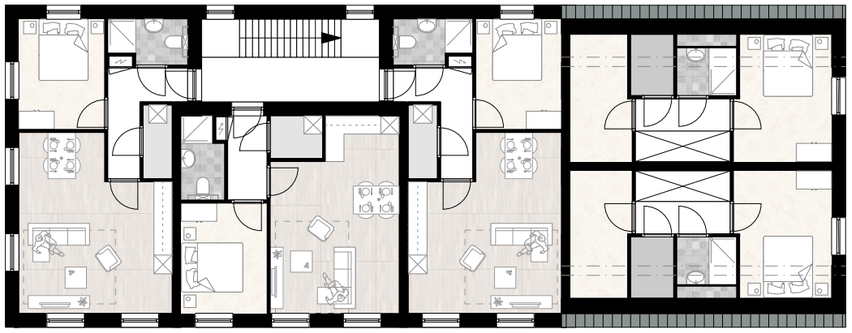
ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

STUDIE OPTIMALE VERHOUDING VOLUME/ARCHITECTUUR/AANTALLEN

variant A

+ kleiner gebouw
+ inpandige ontsluiting
+ duidelijke knip tussen bouwdelen
+ 2x grondgebonden woning

- 2 woningen minder (10)
- kleine studio's op zolderverdieping

4x apt. A	49,4 m2
2x apt. A'	40,9 m2
1x apt. B	45,8 m2
1x apt. B'	38,5 m2
2x GGB	74,8 m2

totaal: 10x

VOORKEURSMODEL

[redacted]

ARCHITECTEN

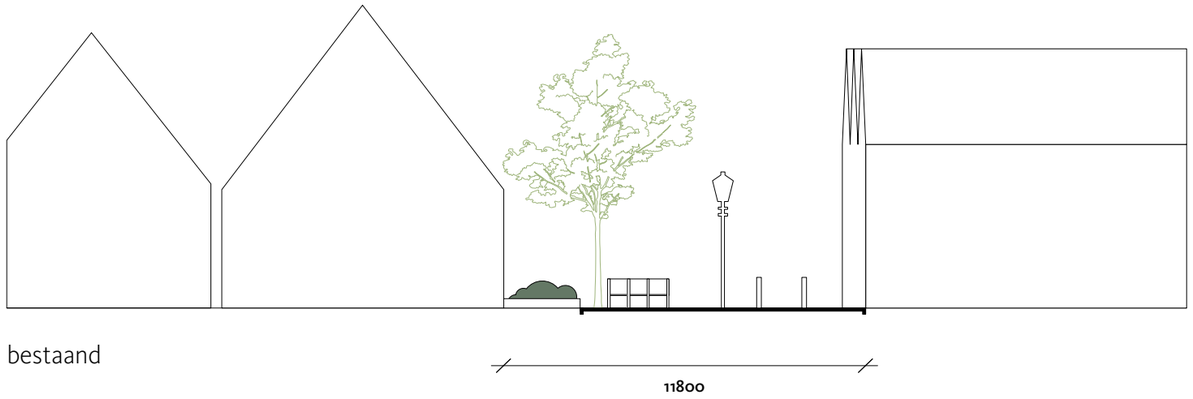
[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

hoe past dit gebouw in de situatie?

BESTAANDE SITUATIE & DOORSNEDE schaal 1:200

bestaand

[redacted]

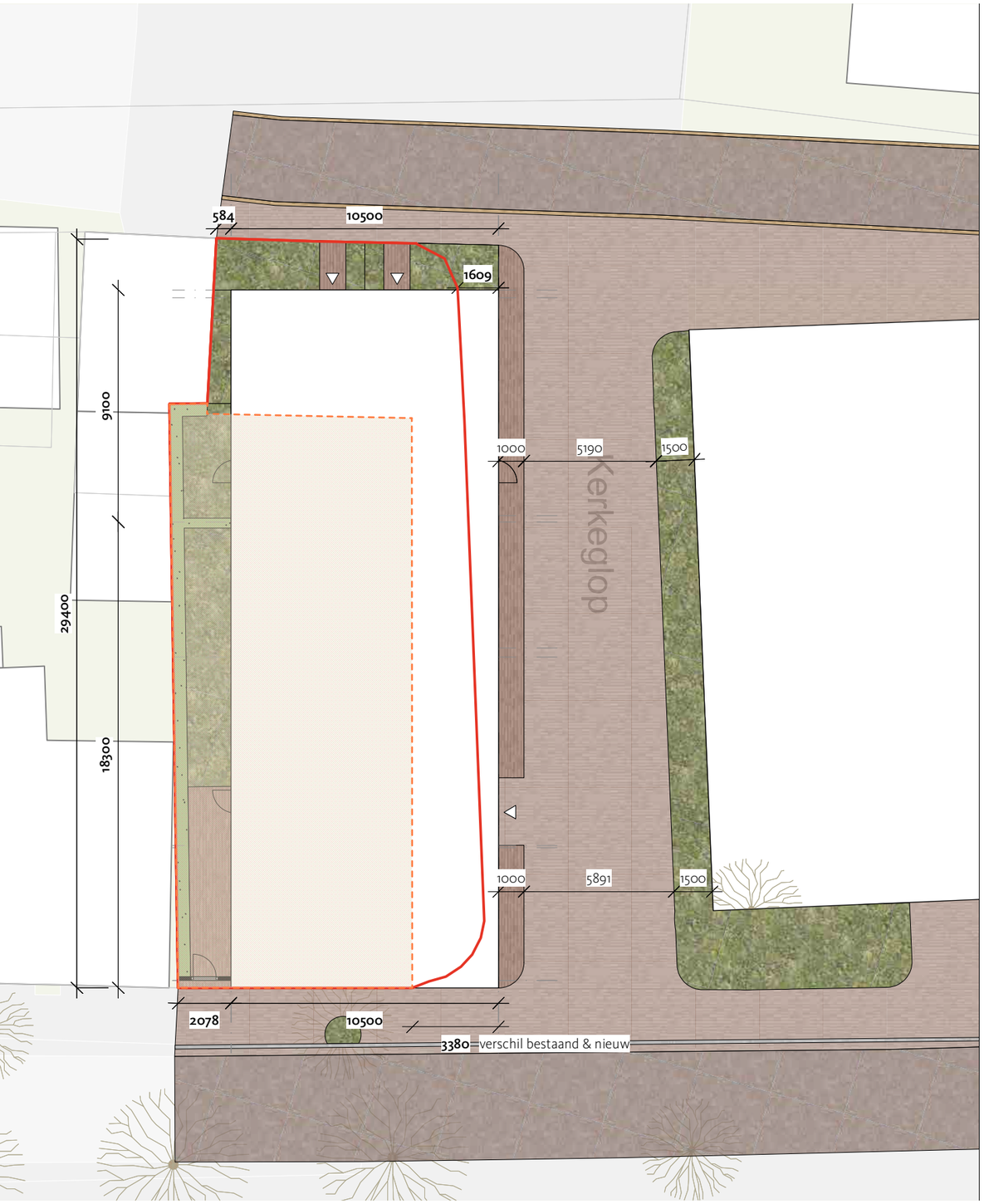
[redacted]

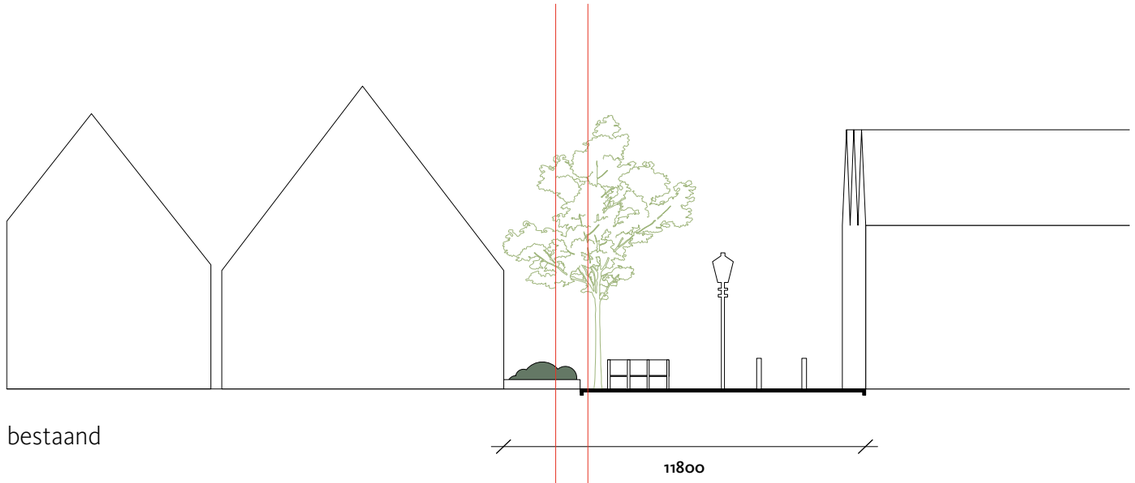
ARCHITECTEN

[redacted]

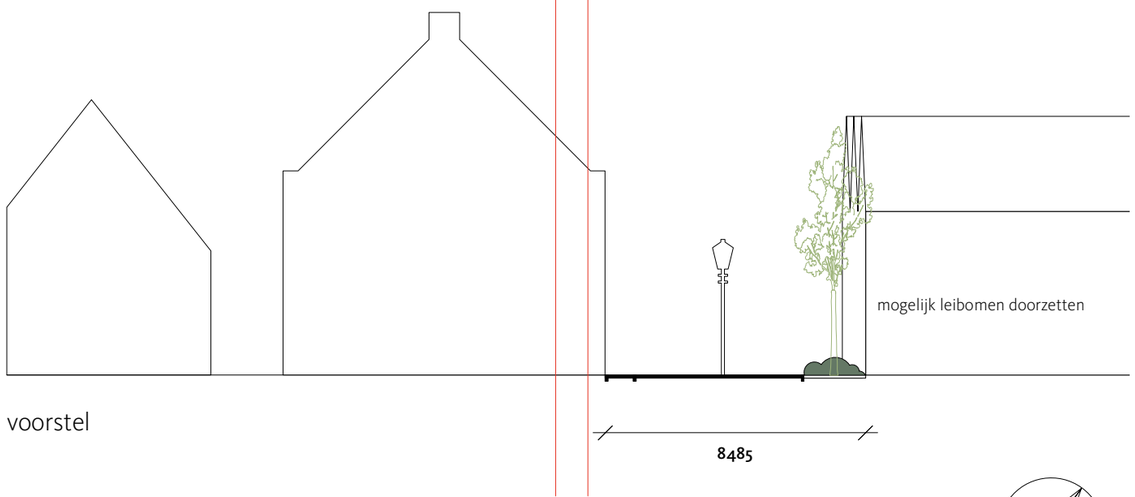
E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

NIEUWE SITUATIE & DOORSNEDE schaal 1:200

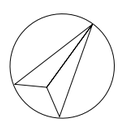

bestaand

voorstel

[redacted]

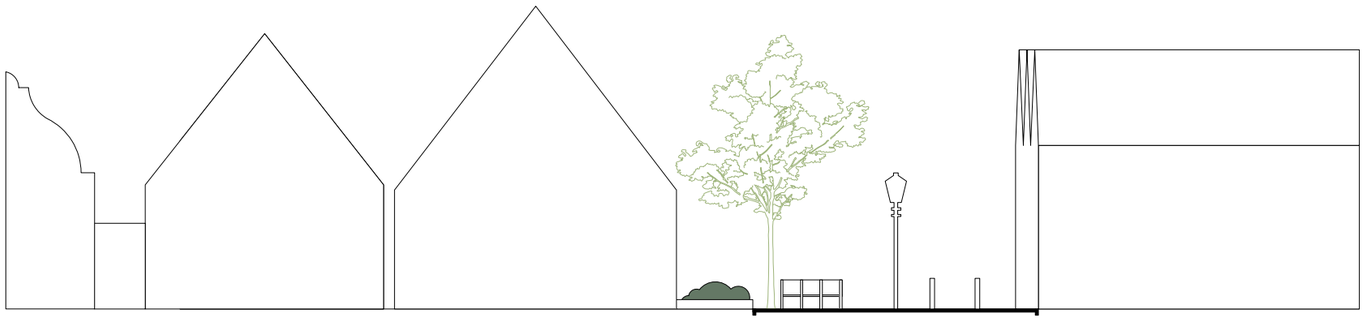
[redacted]

ARCHITECTEN

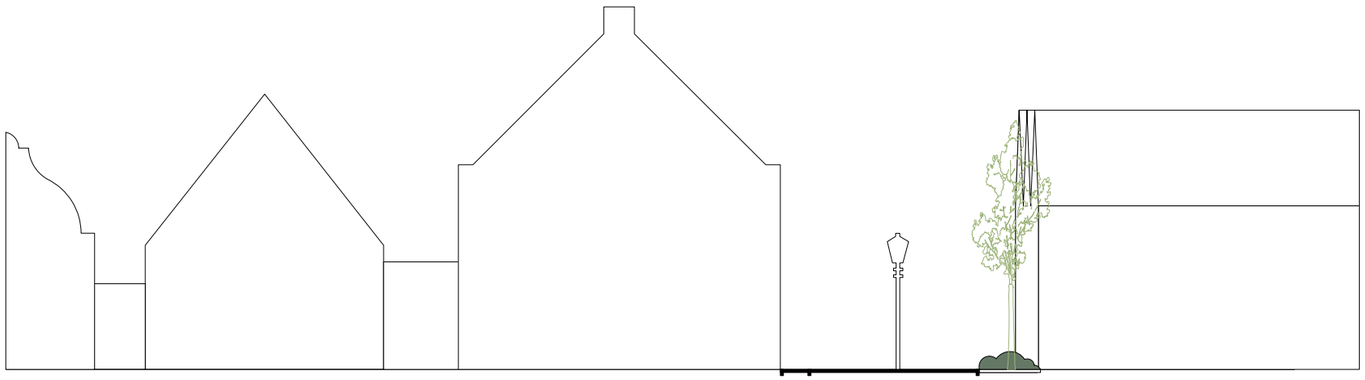
[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

DORPSSTRAAT BESTAAND & NIEUW schaal 1:200

bestaand, Dorpsstraat

voorstel, Dorpsstraat

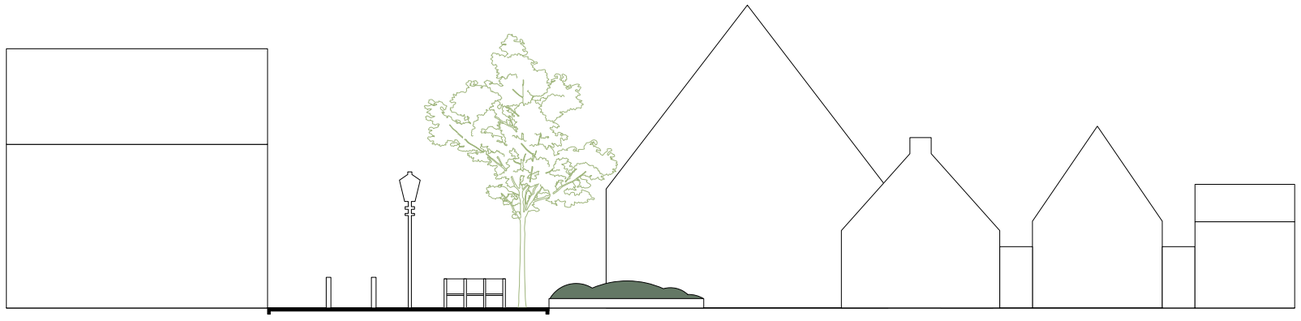
[redacted]

ARCHITECTEN

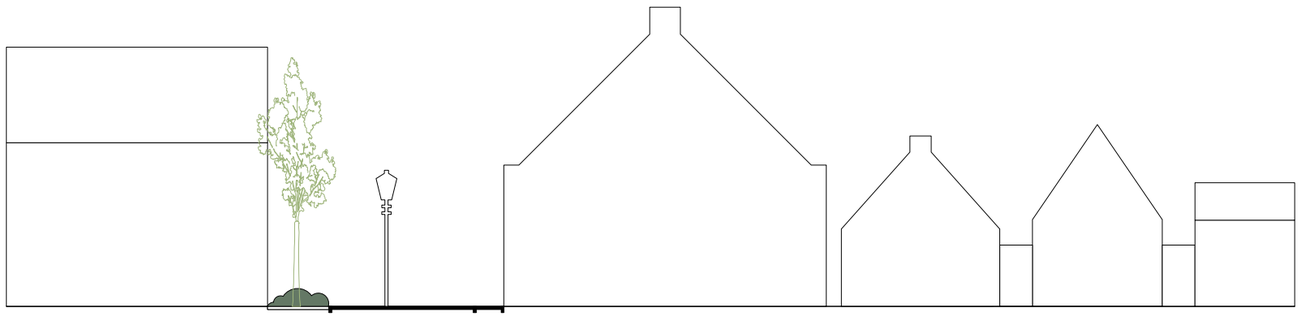
[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

KERKPLEIN BESTAAND & NIEUW schaal 1:200

bestaand, Kerkplein

voorstel, Kerkplein

[redacted]

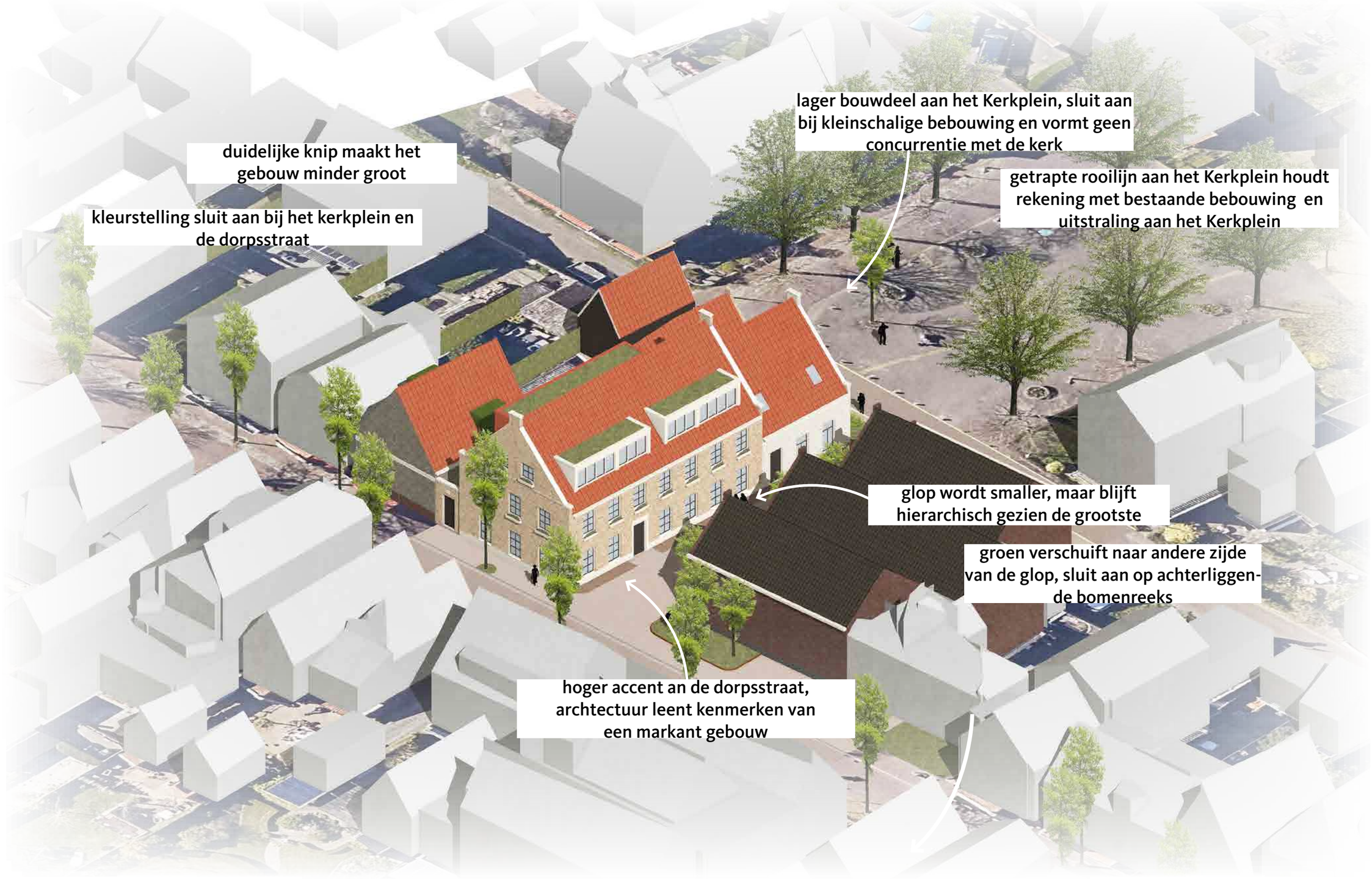
ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl

voorkeursmodel

VOORKEURSVARIANT

[redacted] [redacted]

ARCHITECTEN

[redacted]

E info@TWA-architecten.nl
W www.TWA-architecten.nl